FÖRSVARSMAKTEN

Handbok Hemvärnspluton-grupp
Del 1 Grunder

2016

Handbok Hemvärnspluton-grupp del 1 Grunder

H HVPLUT-GRP 1

Omslagsbild: Johan Sjödin/Hemvärnstidningen
Grafisk bearbetning: FMV FSV Grafisk produktion
Produktionsid: 151221-017
Produktionsformat: Indesign
Publikationsområde: Hemvärn
Förrådsbeteckning: M7739-352074
Tryck: XXXX

VIDAR-handling: **FM2016-12283:4**

Beslut fastställande av Handbok Hemvärnspluton-grupp del 1, grunder 2016.

Handbok hemvärnspluton-grupp del 1 grunder (H HVPLUT-GRP 1) fastställs att gälla från och med 2016-11-01. Publikationens registrerade M-nr är: M7739-352074

Följande upphävs 2016-11-01:
M7739-353110 FörB R Hvplut/grupp del 1- 2013 gällande från 2013-10-01.

Publikationen tillgängliggörs genom publicering på intranätet emilia, på www.forsvarsmakten.se samt hemvarnet.se

Publikationen distribueras och lagerhålls av FMCL/FBF.

Detta beslut är fattat av generallöjtnant Anders Silwer. I den slutliga handläggningen har som föredragande deltagit brigadgeneral Roland Ekenberg.

Anders Silwer
C PROD

Roland Ekenberg
Rikshemvärnchef

Revidering - ändringslogg

Nr	Sida	Omfattning	Datum föredragning Beslut av	VIDAR ärende nr
0		Ursprunglig fastställelse	2016-10-12 C PROD	FM2016-12283:4

Sida avser sidnummer i den rättade versionen.

Kom ihåg!

Om du läser denna publikation i pappersform – kontrollera att du har den senaste utgåvan. Fastställd och gällande utgåva finns alltid på Försvarsmaktens intranät.

Förord

I fält ändras ofta läget. Innehållet i boken kan inte täcka alla situationer. Anvisningarna i denna handbok ska tillämpas med omdöme. Den som handlar enkelt, praktiskt och konsekvent når säkrast målet. Obeslutsamhet skadar mer än misstag vid val av metoder.

Chef är ansvarig för sitt förband och verksamheten vid detta. Chefens duglighet, fasthet, föredöme och omvårdnad om underlydande är avgörande för förbandets användbarhet och stridsvärde.

God anda, fast disciplin samt förmåga att härda ut under ansträngande förhållanden är nödvändigt för framgång.

Handbok Hemvärnspluton/Hemvärnsgrupp (H HVPLUT GRP 1 - 3) bygger på grunderna från Markstridsskolan. Handboken reglerar hemvärnets verksamhet på plutons- och gruppnivå. *H Hvplut/Hvgrp är anpassad för hemvärnets uppgifter, organisation och materiel samt utbildningstid.*

H Hvplut/Hvgrp vänder sig främst till:

- Chef för hemvärnspluton respektive hemvärnsgrupp samt hemvärnssoldater,
- utbildare vid hemvärnets förband,
- lärare och elever främst vid HvSS, men även vid Försvarsmaktens övriga skolor,
- krigsförbandschefer.

H Hvplut/Hvgrp består av följande tre publikationer som reglerar grundläggande verksamhet för hemvärnsförbandens verksamhet;
Del 1: Grunder
Del 2: Objektet
Del 3: Anvisningar

Handboken gäller såväl enskild hemvärnssoldat som hemvärnsförband och syftar främst till att underlätta ledning av förbanden och kontroll av utrustningen före och under strid och insats samt att skapa ett enhet-

ligt uppträdande. Förbanden kan, beroende på organisation, uppgift och utbildningstid, sedan bygga vidare på de metoder som beskrivs i handboken.

Handboken innehåller i flera fall endast grundläggande anvisningar för viss verksamhet. Grundläggande bestämmelser finns då i andra reglementen, främst sakreglementen på andra nivåer och soldatböcker. Bestämmelser och anvisningar för handhavande av eldhandvapen och annan allmänt förekommande materiel finns i respektive manual.

Förbandschefen kan vid behov ge ut lokala instruktioner eller order för att komplettera handboken och övriga sakreglementen.

När orden han, honom, hans, -man och -män används i handboken representerar de båda könen.

Innehavare av tryckt exemplar av Förb R Hvplut/grupp 2013 kan fortsätta tillämpa dess innehåll som om det vore en handbok intill Handbok hemvärnspluton/grupp-2016 ändras eller upphävs.

Innehållet i denna publikation omfattas inte av sekretess.

De begrepp, kommandon och tecken som beskrivs i handboken får inte ges annan innebörd.

Innehållsförteckning

1. Grunder

1.1 Folkrätt

Sverige har anslutit sig till internationella överenskommelser (konventioner) om regler för bland annat humanitet i krigföringen. Dessa brukar kallas ”Krigets lagar”. Det innebär att Sverige förbundit sig att följa dem och att utbilda personal som kan komma att tvingas att tillämpa dem.

Personal inom Försvarsmakten ska följa folkrättens regler. Den som deltar i strid och bryter mot dem riskerar att förlora sitt folkrättsliga skydd. Du kan också ställas till ansvar, om du har begått en handling som strider mot folkrätten, även om det skett på order.

En sammanställning av viktiga folkrättsregler framgår nedan i form av Soldatregler som samtliga i förbandet ska känna till:

Bekämpa endast fiendens kombattanter och mål av militär betydelse!

Vålla inte onödigt lidande eller större skada än som fordras för att lösa din uppgift!

Bekämpa inte en fiende, som gett upp motståndet eller som försatts ur stridbart skick!

Avväpna fångar och överlämna dem till din chef!

Behandla sårade, sjuka och skeppsbrutna lika, oberoende av om de tillhör våra styrkor, fienden eller civilbefolkningen!

Respektera och skydda civilbefolkningen! Undvik om möjligt att skada civil egendom! Plundring är förbjuden!

Respektera personal och föremål som har särskilda folkrättsliga kännetecken, t.ex. Röda Korset, vit parlamentärflagg och FN:s emblem!

Ingrip för att förebygga brott mot dessa regler! Rapportera varje överträdelse till din chef!

1.2 Hemvärnets insatsmiljö

1.2.1 Hemvärnets uppgifter

Hemvärnet har en betydelsefull roll genom sin närvaro över ytan och med flera förband i särskilt viktiga geografiska områden samt är en viktig militär resurs i händelse av ett försämrat säkerhetspolitiskt läge. I likhet med det övriga militära försvaret är det förmågan till **väpnad strid** som utgör grunden för att upprätthålla och utveckla hemvärnet. Hemvärnsförbanden ska utveckla sin förmåga att vara interoperabla med övriga insatsorganisationen.

Hemvärnsförbanden ges bevaknings-, skydds- och vissa försvarsuppgifter. De kan inom ramen för dessa uppgifter stödja insatsorganisationens övriga förband med t.ex. med skydd av flyg- och marinbas. Hemvärnsförbanden löser uppgifter nationellt. När stående förband är insatta kan hemvärnet stödja genom att lösa uppgifter som dessa förband har nationellt. Hemvärnsförbanden ska också kunna genomföra ytövervakning.

Hemvärnet organiseras i regionalt och lokalt knutna hemvärnsbataljoner över hela landet. Hemvärnet ska ha hög beredskap och uthållighet samt kunna verka med huvuddelen inom ett dygn samt med mindre delar inom några timmar.
Hemvärnsinsatsförbanden kan användas för att lösa uppgifter i hela landet. Övriga delar används för uppgifter inom i första hand eget län. Hemvärnsförband med marin inriktning utgör en resurs för bevakning, skydd och övervakning i främst skärgårdsmiljö.

Hemvärnet har en god förmåga att stödja samhällets krishantering såväl i fred som vid kris och krig. Hemvärnsförbanden ska fortsatt vara en viktig aktör avseende samhällets krishantering. Hemvärnsförbandens tillgänglighet och lokalkännedom ska i största möjliga utsträckning tas tillvara i samband med stödinsatser åt andra myndigheter eller civila aktörer.

1.2.2 Hemvärnets typinsatser

Rangordnade typinsatser för hemvärnsförbanden är:

1. **Hemvärnsförbanden ska i fredstid kunna bevaka och/eller skydda eget förbands verksamhet enligt eget behov, Försvarsmaktens objekt och verksamhet (till exempel amförråd/kassuner, anläggningar, transporter, egna/utländska fordon/fartyg/flygplan, högvakt m.m.).**

2. Insatsen leds av tillfälligt utsedd militär insatschef (MIC) och genomförs inom ramen för **frivilligt enskilt åtagande** i tillfälligt sammansatta organisationsenheter och med den numerär som behövs för insatsens genomförande. Bevakning och/eller skydd av skyddsobjekt genomförs med förordnade skyddsvakter med stöd av skyddslagen.

3. **Hemvärnsförband ska kunna ingripa enligt IKFN[1].**
   Insatsen ska inom ramen för territoriell integritet kunna genomföras för att hävda svenska intressen. Insatsen leds av tillfälligt utsedd militär insatschef (MIC) och genomförs inom ramen för **frivilligt enskilt åtagande** och/eller med personal som enligt Försvarsmaktens beredskaps och insatsorder (FM BerO) har särskilda beredskapsavtal.
   Insatsen genomförs med tillfälligt sammansatta organisationsenheter och med den numerär som behövs.
   De tillfälligt sammansatta organisationsenheterna ska kunna eskortera fartyg kustnära/skärgård och eller avspärra område på marken runt kränkande verksamhet/objekt och därefter kunna skydda området. Personal ska kunna avväpnas och omhändertas enligt folkrättens, IKFN och skyddslagens regler.

4. **Hemvärnsförband ska, vid transport av förband till/från internationellt insatsområde eller i anslutning till större övningar med internationellt deltagande i Sverige, kunna bevaka och/eller skydda skyddsobjekt inom ett större område.**

---

1 FM handbok vid hävdande av vårt lands suveränitet och oberoende under fred och neutralitet (Ingripande, Kränkning, Fred, Neutralitet).

Insatsen ska inom ramen för internationella insatser kunna skydda svenska och/eller internationella enheters personal, materiel och verksamhet med kraftsamling till flygplatser, hamnar, övnings- och skjutfält samt till- och avtransportvägar under alla väderleksförhållanden såväl under dager som i mörker.
Insatsen leds av tillfälligt utsedd militär insatschef (MIC) och genomförs inom ramen för **frivilligt enskilt åtagande** och/eller med personal som enligt Försvarsmaktens beredskaps och insatsorder (FM BerO) har särskilda beredskapsavtal. Insatsen genomförs med tillfälligt sammansatta organisationsenheter och med den numerär som behövs för insatsens genomförande. Bevakning och/eller skydd av skyddsobjekt genomförs med förordnade skyddsvakter med stöd av skyddslagen.
De tillfälligt sammansatta organisationsenheterna ska kunna genomföra transportskydd (eskort) av materiel, bevakning och skydd av skyddsobjekt samt ytövervakning.

5. **Hemvärnsförband ska vid en begränsad kris kunna bevaka och/eller skydda militära skyddsobjekt, militära transporter och efter framställan från andra myndigheter civila skyddsobjekt.**
Insatsen ska inom ramen för en begränsad kris kunna hävda vår territoriella integritet genom att skydda militära skyddsobjekt och militära materieltransporter. Efter framställan till Försvarsmakten ska för samhället viktiga civila skyddsobjekt kunna skyddas.
Insatsen leds av tillfälligt utsedd militär insatschef (MIC) och genomförs inom ramen för **frivilligt enskilt åtagande** och/eller med personal som enligt Försvarsmaktens Beredskaps och Insatsorder (FM BerO) har särskilda beredskapsavtal. Insatsen genomförs med tillfälligt sammansatta organisationsenheter och med den numerär som behövs för insatsens genomförande. MIC ska kunna samverka med sidoordnade chefer och civila aktörer.De tillfälligt sammansatta organisationsenheterna ska kunna genomföra eskort av materiel, bevakning och skydd av enstaka skyddsobjekt samt ytövervakning. Bevakning och/eller skydd av skyddsobjekt genomförs med förordnade skyddsvakter med stöd av skyddslagen.

6. **Hemvärnsförband ska vid en allvarlig kris kunna bevaka och/eller skydda militära skyddsobjekt, transporter och samhällsviktig civil infrastruktur samt stödja övriga insatsförbands verksamhet och försvara viktigare knutpunkter/områden/objekt.**
   Insatsen leds av bataljonschef och genomförs med hela hemvärnsbataljonen vid **hemvärnslarm.**
   Hemvärnsförbanden ska kunna genomföra bevakning och skydd av flera skyddsobjekt med förordnade skyddsvakter med stöd av skyddslagen, och vaktposter. Vidare ska transportskydd av personal och materiel kunna genomföras med transportskyddsstyrkor. Ytövervakning ska kunna genomföras från fasta observationsplatser i viktiga terrängavsnitt och med rörlig observationstjänst över ytan. Hemvärnsförbanden förbereder samt grupperar för försvar vid prioriterade terrängavsnitt och objekt. Uppgifterna löses av plutons- och/eller kompaniförband. Insatsen ska kunna genomföras efter dygn till veckors förberedelsetid året runt under månader.
   Denna typinsats är dimensionerande för utformningen av målsättningar för hemvärnsförband.

7. **Hemvärnsförband ska efter en allvarlig och varaktigt försämrad omvärldsutveckling, och efter utökad utbildning och tillförsel av resurser, inom ramen för en mer omfattande militär operation, kunna störa motståndaren och/eller genomföra försvars- eller fördröjnings strid.**
   Insatsen syftar till att hemvärnsförband som är utgångsgrupperade över ytan möjliggör gripbara förband för insats oavsett tid och plats. Den samlade effekten av flera hemvärnsförbands samordnade strid innebära att tid kan skapas för insättande av insatsförband.
   Insatsen leds av bataljonschef och genomförs med hela hemvärnsbataljonen och med eventuella tillförda förband vid **hemvärnslarm**.
   Hemvärnsförbanden ska med begränsad målsättning kunna försvara terrängavsnitt och/eller fördröja eller störa motståndaren inom avdelat område/farled.
   Insatsen förutsätter tillförsel av resurser i form av tid för kompletterande utbildning och materiel bl.a. spräng- och tändmedel samt minor.

Insatsen ska därefter kunna genomföras efter några dygns förberedelsetid året runt under dygn till månader.
Denna typinsats är ytterst dimensionerande för hemvärnsförbandens förmåga till väpnad strid.

8. **Hemvärnsförband ska med befintlig förmåga och resurser kunna bistå det övriga samhället och andra myndigheter.**
   Insatsen ska kunna genomföras med stöd av lagar, förordningar och föreskrifter syftande till att bidra till samhällets samlade förmåga att hantera räddningstjänst och svåra påfrestningar.
   Insatsen leds av tillfälligt utsedd militär insatschef (MIC) och genomförs inom ramen för **frivilligt enskilt åtagande** i tillfälligt sammansatta organisationsenheter och med den numerär som behövs för insatsens genomförande.

H Hvplut/Hvgrp är utformat för att täcka verksamhet som i huvudsak omfattas av typinsats 5 och 6. Handboken används i tillämpliga delar för övriga typinsatser.

1.2.3 Civilläget och dess påverkan på operationer

Hänsyn till civilbefolkningen kommer alltid att påverka våra förbands planering och genomförande av striden, särskilt i eller i anslutning till bebyggelse.

Stridsmiljön i bebyggelse utgörs inte bara av den unika terrängen utan även av den effekt som striderna åstadkommer på bebyggelsen och de problem som följer av att civila finns i området.

Attityder till civilbefolkningen och hanteringen av de människor som lever, bor och verkar i såväl landsbygd som i bebyggelsen, är på lång sikt avgörande för våra förbands möjligheter att lyckas med uppgiften.

1.2.4 Kriminell verksamhet

Kriminell verksamhet såsom stöld av vapen, ammunition, nycklar till lokaler eller annan materiel **är ett ständigt hot** mot FM verksamhet. Detta hot kan variera i tid, rum och omfattning men finns alltid i bakgrunden. De kriminella kan röra sig i spektrat från vanliga småtjuvar/lycksökare till hårt kriminellt belastade organisationer. Tillslag kan ske överraskande mot vår verksamhet och eller enskilda personer i syfte att få tillgång till vapen, kroppsskydd eller mörkermateriel. Andra metoder är inbrott i FM förråd och lokaler.

Ett annat hot är försök att ta sig in i FM IT-nät, avlyssning av telefon- och radiotrafik i syfte att kartlägga FM verksamhet eller att få tillgång till sekretessbelagd information.
Även utfrågning av FM personal, fotografering, avbildning är exempel på olovlig underrättelseverksamhet som ständigt pågår.

1.2.5 Hotbild

I den mest aktuella hotbilden för hemvärnsförbanden torde motståndaren utgöras av militära eller andra **sabotagestyrkor** som endera genomför operation i syfte att sabotera samhällsviktig infrastruktur eller resurs, eller för att tillskansa sig strategiskt viktig materiel. Ett annat syfte kan vara att besätta samhällsviktig infrastruktur eller resurs för att öva utpressning. Som ett led i att nå målet med sådan operation kan motståndaren behöva ta för oss eller honom viktiga knutpunkter.
Av den diffusa och komplexa hotbilden följer dock att mycket är okänt. Trots aktuell hotbildsbedömning kan på sikt, i en större militär operation, en presumtiv motståndare komma att utgöras av annan stats militära förband som i syfte att skaffa sig utpressningsargument, få tillgång till naturresurser eller för att skydda egna intressen på annat territorium/internationellt vatten, avser tillskansa sig territorium. Utöver insats med kvalificerade luft- och sjöstridsförband torde i sådana fall styrkor på marken i huvudsak utgöras av specialförband, helikopterluftburna styrkor eller med flygplan luftlandsatta styrkor som utan eller med egna eller sig tillskansade fordon genomför militära operationer.

1.2.6 Konfrontation med motståndaren

En hemvärnspluton (motsv.) vid ett objekt kan möta en motståndare som angriper enskilt, i par eller grupp, till fots eller i fordon/båt/långsamgående flygplan eller helikoptrar. Motståndaren kan vara civilklädda eller bära uniform och i den svåraste situation kan det vara i svensk uniform. Motståndaren kan representera sig själv, en organisation, intressegrupp eller stat, såväl legal som illegal. Motståndaren kan vid angreppet använda allt från enkla tillhyggen som ex. kniv och stenar till bärbara vapensystem som kan användas på långa avstånd, ex. prickskyttevapen och robotar. Motståndaren kan genomföra angreppet i såväl förhand som efterhand, ex. utplacerade sprängladdningar och eldöverfall. Angreppet kan döljas i eller samordnas med planerade eller spontana folksamlingar, ex. demonstrationer.

1.2.7 Olika spaningssystem

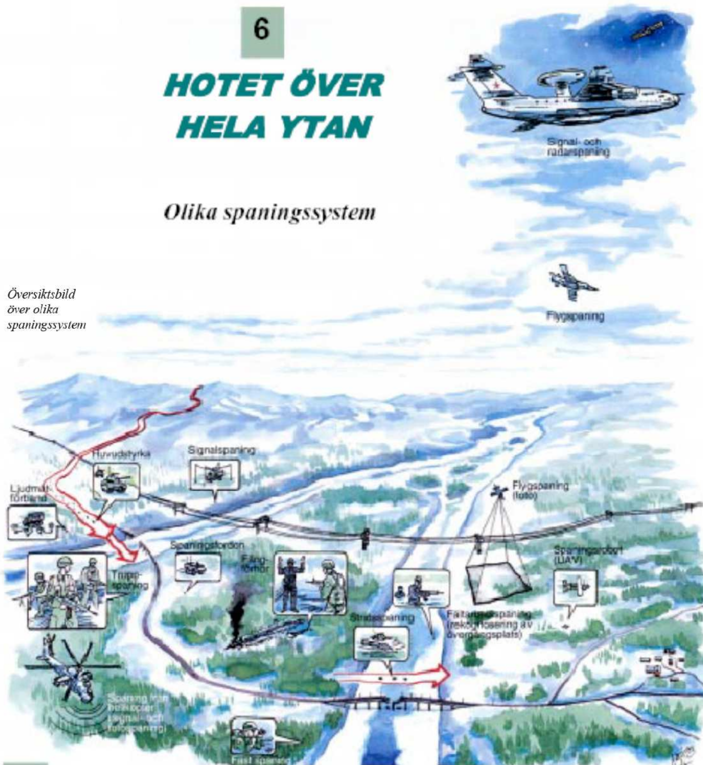

Bild 1:1. Översiktsbild över olika spaningssystem.

Truppspaning, radarspaning och sensorer
Truppspaning kan sättas in på ett stort djup, upp till 100-200 km framför motståndarens huvudstyrka, och kan stödjas av bl.a. följande tekniska system:
- Markradar med en räckvidd av 2-6 km (bärbar) och 15-20 km (fordonsburen), förutsatt att terrängen är öppen,
- marksensorer som kan registrera trupp eller fordon på avstånd som sträcker sig från ett par meter upp till ca 75 meter,
- bildförstärkare,
- aktiv och passiv IR.

Artilleriunderrättelsesystem
För att lokalisera vårt artilleri används bl.a. artilleri- och granatkastarlokaliseringsradar, vars räckvidd är ca 10-20 km samt ljudmätsystem med räckvidder upp till 25 km.

Signalspaning
Signalspaning syftar till att avlyssna och lägesbestämma alla typer av kommunikation som sker t.ex. via radio, telefon, fax, telegrafi. Luftburna system har större räckvidder.

Dessutom kan radar och navigationshjälpmedel m.m. lokaliseras. Genom signalspaning kan våra förband avlyssnas och lokaliseras för att senare bekämpas. Det finns dock vissa typer av modern radioutrustning som är svår att avlyssna och lokalisera.

Signalspaning kan riktas mot vårt samband på både UK-och KV-frekvenser. Räckvidden för markburna signalspaningssystem är omkring 40-50 km.

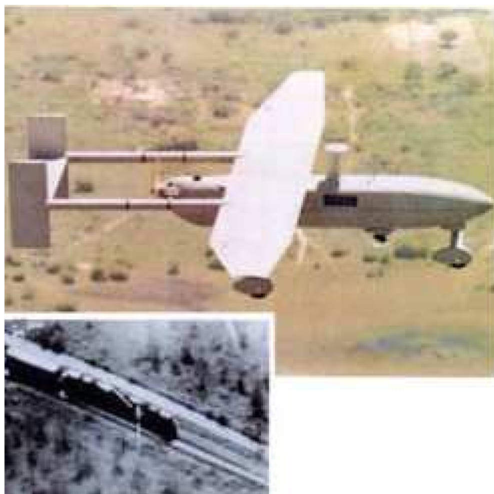

Bild 1:2. UAV och fotoresultat

UAV
Det finns olika typer av UAV (Unmanned Aerial Vehicle), d.v.s. obemannade flygande system, från enkla observationsplattformar utrustade t.ex. med bildförstärkare till spaningsrobotar med avancerade IR-kameror.

I grund kan UAV system delas in i två varianter:
Lång räckvidd: 70 km och en flygtid på ca 2 timmar.
Kort räckvidd: 30 km och en flygtid på ca 1 timme.

UAV kan nyttjas till mållägesbestämning och eldreglering för indirekt eld och flygunderstöd. Vidare så kan dessa system oftast, förutom realtidsbilder till markstation, också spela in filmer från observerade områden för vidare bearbetning i stab.

Flygplan och helikoptrar
Med flygburna radarsystem som t.ex. det amerikanska JSTARS (Joint Surveillance and Target Attack Radar System), kan fordonsrörelser upptäckas på 150-200 km djup. Även helikoptrar är utrustade med spaningssystem, t.ex. IR-kameror.

Bild 1:3. AWACS

Satelliter
En stor mängd satelliter används för övervaknings- och spaningsändamål. De utför optisk spaning, radarspaning och/eller signalspaning. Med den optiska spaningen kan föremål upptäckas som endast är decimeterstora. Övervakningen är dock inte kontinuerlig, eftersom satelliterna har omloppstider på omkring 100 minuter.

1.2.8 Specialförband

Specialförbanden består av speciellt utvalda och utbildade elitsoldater. Deras uppgift är att verka över hela vårt område, i vissa fall redan före krigsutbrottet. Huvuduppgiften är spaning, men förbanden är också inriktade mot sabotageaktioner, målangivning för flyg- och robotanfall samt psykologisk krigföring. De kan även utföra förberedelser för luftlandsättningar och landstigningsföretag.

Dessa specialförband uppträder i regel i grupper men, beroende på krigsskede och uppgift, kan insatser av tvåmannapatruller såväl som plutons- och kompanienheter förekomma.

Vissa typer av specialförband används i fredstid bl.a. till bekämpning av terroristorganisationer.

Bild 1:4. Elitsoldater under övning

Sabotagegrupp

Det är sent på eftermiddagen. I skogen rör sig en ensam man mot en rotvälta. Han böjer sig ned vid roten och ruskar på något. En man reser sig upp. Det är postavlösning i sabotagegruppen.

Tre dagar tidigare luftlandsattes gruppen. I två dygn har gruppen spanat mot en av våra järnvägsknutar. Under det sista dygnet har de vilat och spanat mot en krigsflygbas.

När mörkret har fallit, väcks alla i gruppen. De är fem man, som nu snabbt plockar ihop sin utrustning och äter frukosten i mörkret. De vet om att det kommer att vara mörkt i ytterligare sex timmar. Under denna tid ska de hinna med mycket.

Bild 1:5. Sabotageförband

När alla ätit och packat sin utrustning ger sig gruppen av. De är klädda i kamouflagedräkter och bär smala höga klättersäckar på ryggen.
Tre av männen bär långa kamouflerade fodral vid sidan. Alla är beväpnade med automatkarbin (AK) och pistol. I stridsbältet bär de handgranater, kniv samt överlevnadsutrustning. Samtliga har aktiverat sina goggels för att kunna uppträda i det kompakta mörkret.
Efter en stund gör gruppen en kort halt. Signalisten öppnar en ficka på sin ryggsäck och tar fram en mycket liten radio, en antenn fälls ut. Med hjälp av snabbsändare skickar gruppen sin dygnsrapport till hemmabasen.

Efter en kort stund fortsätter gruppen. De framrycker snabbt och stannar bara för att spana i sina goggles efter eventuella fiender. Efter cirka en timmes snabbmarsch stannar de igen. Nu gömmer de ryggsäckarna och tar bara med sig kamouflagefodralen. Gruppchefen och en man till läser på en karta. Så ger de sig av igen. Joggande tar de sig över ett mindre fält och in i skogen på den andra sidan. Där stannar gruppen av. De smyger fram och all verksamhet leds med hjälp av tecken. De stannar ofta, lyssnar och spanar i sina goggles. Det verkar lugnt. De vet att de har ont om tid på sig.

Så småningom når de fram till flygbasens inflygningsstråk. Gruppen delar på sig och förflyttar sig snabbt till de båda banändorna. Vid varje banände utbryter nu febril aktivitet. Ur kamouflagefodralen tas bärbara luftvärnsrobotar fram. De monteras upp på ett litet stativ i banändans närhet. Kablar dras, sensorer sätts upp och maskering sker.

På 15 minuter är allt klart och gruppen försvinner från respektive banände. Kvar i terrängen står nu fyra stycken luftvärnsrobotar. De är nu förberedda så, att de kan avfyras automatiskt på akustisk väg när ett plan bullrar vid start eller landning eller med hjälp av IR vid start/landning.

Sabotagegruppen beger sig nu snabbt bort från området, hämtar sina ryggsäckar och tar sig därefter så fort de kan tillbaka till sin bas.

När gryningen kommer är alla mycket trötta, men de minerar runt basen, äter snabbt och lägger sig sedan för att vila. Gruppchefen ger posten en sista instruktion. Posten sitter sedan stilla och bevakar basen.

På mycket långt håll, i riktning mot flygbasen, ser gruppchefen plötsligt en svart rökpelare stiga upp mot den klara morgonhimlen. Han ler trött och knuffar posten i sidan. ”Jag tror att vi har löst vår uppgift”, säger han och pekar mot flygbasen. Därefter vänder han sig om, går till sin viloplats, viker undan maskeringen till sin bädd, kryper ner, lägger tillbaka maskeringen, kontrollerar att han har automatkarbinen, pistolen, kniven och handgranaterna lätt tillgängliga och somnar.

1.2.9 Vädrets påverkan

All verksamhet måste planeras och dimensioneras utifrån det aktuella väderläget på kort sikt och lång sikt. Vintern med kyla, snö och mörker ställer särskilda krav på kunskap och erfarenhet och ändamålsenlig utrustning för att lösa uppgifterna med bibehållet stridsvärde.

För chefen innebär vinterförhållanden särskilda krav på verksamhetssäkerhet och ledarskap. Väderleksprognoserna är ett viktigt stöd för planering. Man måste ständigt arbeta med framförhållning och anpassning

av verksamheten så att inte skador på människan och materiel uppstår. Vid svåra väderleksförhållanden är kontinuerlig uppföljning av soldaternas individuella stridsvärde väsentligt eftersom det varierar från person till person.

Att äta, dricka, få möjlighet till vila och sömn i varmt utrymme ökar möjligheten att utstå kylans negativa påverkan på kroppen. Kyla innebär att behovet av vätska och mat ökar. Kall inandningsluft är torrare än varm och innebär en ökad uttorkning av kroppen och medför därför att ett ökat behov av att dricka. Kroppens ökade värmeproduktion ökar ämnesomsättningen vilket kräver mer mat. Fysisk utmattning och sömnbrist minskar kroppens förmåga att behålla värmebalansen. Blöta uniformspersedlar gör att avkylningen ökar, händer och fötter är särskilt känsliga. När dessa faktorer samverkar negativt påverkas stridsvärdet och i slutändan innebär detta en stor risk för kylskador och förbandets förmåga att lösa sin uppgift.

Uniformssystemet är väl anpassat för vinterklimatet med särskilda vinterartiklar. Att klä sig enligt flerskiktsprincipen och ha tillgång till torrt ombyte ökar möjligheten att hålla sig varm. Anpassning av klädsel måste ständigt ske. Vid fysisk ansträngning ska man inte klä sig för varmt för att undvika svettning och förstärkningsplaggen ska användas vid mer statisk verksamhet. För chefen är det viktigt att styra och följa upp detta.

Materielen påverkas av snö, kyla, kondens och isbildning på olika sätt. Batterikapaciteten nedgår, smörjmedel stelnar och material blir spröda. Kondens på optik och vapenmateriel, is som hindrar mekanisk rörelse, täpper till luftintag, och isbildning i bränslesystem ger begränsningar och felfunktioner. För att bibehålla materielens tillgänglighet måste förebyggande åtgärder genomföras men man måste ha beredskap för att felutfallet ökar.

Generellt så ökar bränsleförbrukningen för fordon och uppvärmning. Vintern ställer på många sätt högre krav på en väl förberedd logistikorganisation.

Vinterns villkor innebär utmaningar men också möjligheter. Bemästrar man den bättre än motståndaren – har man ett övertag. Genom särskild vinterutbildning erhåller chefen, enskilde och förbandet en högre också en förmåga att lösa sina uppgifter under övriga årstider. För mer detaljerade anvisningar hänvisas till:

- Vintersoldat
- Utbildningspaket Vinterförmåga
- Utbildningspaket Kallt Väder

1.3 Organisation och utrustning

1.3.1 Hemvärnsbevakningspluton (Hvbevplut) 38 man

Chefsgrupp (6 man)	**Hemvärnsbevakningsgrupp** x4 (8 man)
Plutonchef	Gruppchef
Stf plutonchef	Stf gruppchef
Skyttesoldat/signalist x 2	Skyttesoldat x 5
Hundförare x 2]	Skyttesoldat/stridssjukvårdare

Hemvärnsbevakningsplutonen ska som huvuduppgifter kunna;

H 1 Bevaka objekt eller knutpunkt mot sabotage,
H 2 skydda objekt eller knutpunkt mot sabotage,
H 3 upprätta observationsplats (er) och utföra fast eller rörlig spaning,
H 4 försvara knutpunkt/område/objekt under begränsad tid.

Hemvärnsbevakningsplutonen är utrustad med Ak 4B och Ksp 58. Som sambandsmedel disponeras Ra 180. Granatgevär tillförs efter beslut och efter utbildning.

1.3.2 Hemvärnsinsatsspluton Hjul (Hvinsplut) 39 man

Chefsgrupp (7 man)
Plutonchef
Stf plutonchef
Skyttesoldat/signalist
Skyttesoldat/bilförare
Skyttesoldat/sign/reservförare
Hundförare x 2

Hemvärnsunderstödsgrupp (8 man)
Gruppchef
Stf gruppchef
Skyttesoldat/granatgevärskytt x 2
Skyttesoldat/granatgevärsladdare
Skyttesoldat/granatgevärsladdare/reservfö
Skyttesoldat/stridssjukvårdare
Skyttesoldat/bilförare

Hemvärnsinsatsgrupp x 3 (8man)
Gruppchef
Stf gruppchef
Skyttesoldat
Skyttesoldat/skarpskytt
Skyttesoldat/skarpskytteobservatör
Skyttesoldat/stridssjukvårdare
Skyttesoldat/bilförare
Skyttesoldat/reservförare

Hemvärnsinsatsplutonen ska som huvuduppgifter kunna;
- H 1 Ta objekt eller knutpunkt,
- H 2 skydda objekt eller knutpunkt mot sabotage,
- H 3 försvara knutpunkt/område/objekt mot sabotage,
- H 4 skydda materieltransport samt personaltransport av obeväpnad personal upp till 600 km^2,
- H 5 bevaka objekt eller knutpunkt mot sabotage,
- H 6 upprätta observationsplats (er),
- H 7 genomföra rörlig spaning.

Hemvärnsinsatspluton terrängbil är utrustad med Ak 4B, PSG 90, Ksp 58, och granattillsatser samt för skarpskytteobservatören kikarsikte till Ak 4B. Understödsgruppen har granatgevär. Grupperna har IGR för internt samband. För plutonens samband till kompanichef disponeras Ra 180 och RA 195. För strid i mörker är plutonen utrustad med bildförstärkare.

1.3.3 Hemvärnsinsatspluton Bandvagn (Hvinsplut) 42 man

Chefsgrupp (6 man)
Plutonchef
Stf plutonchef
Skyttesoldat/signalist
Skyttesoldat/signalist/reservförare
Hundförare x 2

Hemvärnsunderstödsgrupp (9 man)
Gruppchef
Stf gruppchef
Skyttesoldat/granatgevärskytt x 2
Skyttesoldat/granatgevärsladdare x 2
Skyttesoldat/stridssjukvårdare
Skyttesoldat/bandvagnsförare
Skyttesoldat/reservförare BV

Hemvärnsinsatssgrupp x 3 (9 man)
Gruppchef
Stf gruppchef
Skyttesoldat x 2
Skyttesoldat/skarpskytt
Skyttesoldat/skarpskytteobservatör
Skyttesoldat/stridssjukvårdare
Skyttesoldat/bandvagnsförare
Skyttesoldat/reservförare BV

Hemvärnsinsatsplutonen ska som huvuduppgift kunna;

- H 1 Ta objekt eller knutpunkt,
- H 2 skydda objekt eller knutpunkt mot sabotage,
- H 3 försvara knutpunkt/område/objekt mot sabotage,
- H 4 skydda materieltransport samt personaltransport av obeväpnad personal upp till 600 km^2,
- H 5 bevaka objekt eller knutpunkt mot sabotage,
- H 6 upprätta observationsplats (er),
- H 7 genomföra rörlig spaning.

Hemvärnsinsatspluton bandvagn är utrustad med Ak 4B, PSG 90, Ksp 58, och granattillsatser samt för skarpskytteobservatören kikarsikte till Ak 4B. Understödsgruppen har granatgevär. Grupperna har IGR för internt samband. För plutonens samband till kompanichef disponeras Ra 180 och RA 195. För strid i mörker är plutonen utrustad med bildförstärkare.

1.3.4 Hemvärnsunderrättelsepluton (Hvundplut) 36 man

Chefsgrupp (4 man)	**Hemvärnsunderrättelsesgrupp** x 4 (8man)
Plutonchef	Gruppchef
Stf plutonchef	Stf gruppchef
Hvundsoldat/sign/bilfö x 2	Hvundsoldat
	Hvundsoldat/telefonist x 2
	Hvundsoldat/bilförare x 2
	Hvundsoldat/stridssjukvårdare

Hemvärnsunderrättelsepluton med 36 man ska kunna;

H 1 Upprätta observationsplats på upp till fyra platser inom ett område på upp till 225 km^2,

H 2 ytövervaka bebyggelse genom patrullering och fast observationsplatser,

H 3 utföra rörlig spaning, detaljspaning och genomsökning inom område på 100 km^2.

H 4 genomsöka bebyggelse och terräng med eller utan hundekipage,

Hemvärnsunderrättelsepluton 36 man är utrustad med Ak 4B och saknar understödsvapen. För plutonens samband till kompanichef disponeras Ra 180 och Ra 195. För observation i mörker är plutonen utrustad med bildförstärkare.

1.3.5 Hemvärnsunderrättelsepluton (med hund) (Hvundplut) 41 man

Chefsgrupp (9 man)	**Hemvärnsunderrättelsesgrupp x 4** (8man)
Plutonchef	Gruppchef
Stf plutonchef	Stf gruppchef
Hvundsoldat/telefonist x 2	Hvundsoldat
Hundbefäl	Hvundsoldat/telefonist x 2
Hundförare x 4	Hvundsoldat/ bilförare x 2
	Hvundsoldat/stridssjukvårdare

Hemvärnsunderrättelsepluton med hund ska som huvuduppgift kunna;

H 1 Upprätta observationsplats på upp till fyra platser inom ett område på upp till 225 km^2,
H 2 ytövervaka bebyggelse genom patrullering och fast observationsplatser,
H 3 utföra rörlig spaning, detaljspaning och genomsökning inom område på 100 km^2,
H 4 genomsöka bebyggelse och terräng med eller utan hundekipage,

Hemvärnsunderrättelsepluton med hund är utrustad med Ak 4B och saknar understödsvapen. För plutonens samband till kompanichef disponeras Ra 180 och Ra 195. För observation i mörker är plutonen utrustad med bildförstärkare. Plutonen har fyra hundekipage.

1.4 Stridsförberedelser

1.4.1 Åtgärder vid mobilisering/samling

Hemvärnsförband mobiliserar vid hemvärnslarm eller på särskild order.

- Din uppgift som plutonchef är att larma plutonen (plutonchef stf), och därefter anmäla dig för kompanichefen.

Ställföreträdande plutonchef ansvarar för att:
- larma grupperna (gruppcheferna).
- samla plutonen på mobplats/samlingsplats
- påbörja materieltjänsten
- förbered plutonchefens ordergivning genom att enligt dennes bestämmande samla gruppcheferna eller hela plutonen.

Gruppcheferna ansvarar för att:
- larma gruppen (gruppchef stf), och samla gruppen på plats/mobsamlingsplats

Efterhand ges order till plutonen om att:
- fördela gemensam materiel samt att fältlasta tilldelade fordon,
- hämta/motta och fördela ammunition och förnödenheter,
- organisera plutonen med hänsyn till inryckt personal,
- ordna för egen bevakning av förberedelserna.

När plutonen är organiserad och utrustad påbörjar plutonen att göra stridsförberedelser. Stridsförberedelserna kan omfatta:
- Ta emot order och rekognosera samt planera för uppgift,
- inskjutning av vapen,
- repetitionsövningar med understödsvapen,
- tillpassningskontroll av skyddsmask,
- övningar för att samöva grupp och pluton samt andra övningar som syftar till att, förbereda förbandet på kommande uppgift,
- färdiga till strid.

1.4.2 Grundberedskap markstrid

Striden förbereds genom rutiner, som syftar till att vinna tid och därmed försteg i förhållande till motståndaren.

Grundberedskap Markstrid
Grundberedskap Markstrid innebär att förbandet har en grundläggande förmåga att kunna inta och höja övriga beredskapsgrader, t.ex. stridsberedskap.

Kontroller sker utifrån gällande reglementen, instruktioner och förbandets stående order.

Grundberedskap Markstrid innebär att följande ska kontrolleras:
- Utdelade publikationer, orderverk, handlingar, bestämmelser och geografiskt underlag.
- Vapen och ammunition
- Observationsutrustning, igenkänningsutrustning och mörkermateriel
- Skyddsutrustning
- Lednings- och sambandsmateriel

- Hälso- och sjukvårdsmateriel
- Fordon och farkoster samt lastförankring
- Mat och dryck
- Övrig tilldelad materiel
- Maskering och signaturanpassning
- Personal och styrkebesked

Exakt vilka åtgärder och kontroller som görs och var vapen, ammunition och övrig materiel förvars regleras av respektive chef. Detta kan göras i förbandets Stående Order (SO).

Anmäl till chefen när din grupp/pluton har beordrad beredskap!

Gruppen ska efter löst uppgift vårda, kontrollera och förbereda vapen, materiel, utrustning och fordon så att gruppen är stridsberedd innan man går till vila.

Fel och brister ska åtgärdas omedelbart.
Kan detta inte göras ska anmälan ske till chefen.

1.4.3 Färdiga till strid

All personal gör färdiga till strid enligt nedan;

Stridsberedskapen höjs på kommando **”Färdiga till strid!”** eller tecken.
I brådskande lägen kan signalen **”Larm”** användas.

Färdiga till strid

Bild 1:6. Tecken för ”färdiga till strid”.

Förband är ***stridsberett*** när det omedelbart kan börja lösa sin uppgift.

1.4.3.1 Åtgärder vid gruppen

Gruppen genomför åtgärder vid färdiga till strid enligt nedan;

Striden förbereds genom rutiner, som syftar till att vinna tid och därmed försteg i förhållande till motståndaren.

Åtgärd som ska genomföras	**Spec. bebyggelse**	**Spec. vinter**	**Spec. mörker**
Vapen Vapenkontroll på samtliga vapensystem	-	Överflödig SMX torkas bort. Ordna mynningsskydd Temperaturkorrigera riktinstrument	Kontroll av laser Kontroll av vapenlampa
Ammunition Fyll upp magasin, kassetter, tuber. Utjämna ammunition Bryt plomberingar	Extra handgranater Bräschladdningar Rörladdningar Tändsystem	-	Fördela lysammunition
Fordon Åtgärder före stridskörning, terrängkörning	-	Terrängkedjor	Signaturanpassa ljus- och ljudkällor
Sambandsutrustning Förbindelseprov Kanaldata Laddade batterier	-	Skydda handmikrotelefonen	Signaturanpassa ljuskällor
Sjukvårdutrustning Sjukvårdsväska Första förband Bårmatta Patienttäcke	-	Pulka Morfininjektor och läkemedel förvaras varmt.	-
Personlig utrustning Anpassas till kommande verksamhet Fyll på vattenflaskor och termos	Ficklampa eller Vapenlampa	-	Ficklampa Tejpa blänkande eller skramlande föremål.
Övriga åtgärder **Personligt:** Maskera ansikte, händer Töm blåsa och tarm Kartor och anteckningar med underrättelsevärde lämnas	-	Maskera med vitt Varm dryck	Mörkertillvänjning av ögonen. Mörker märkning ex. vitt tejpat kryss på ryggen.
Skyddsutrustning Kontroll Skyddsmask MT	Handskar Skyddsglasögon Brandsläckningsutrustn. Knäskydd	Solglasögon Sot under ögon Ansiktsskydd	-

Åtgärd som ska genomföras	Spec. bebyggelse	Spec. vinter	Spec. mörker
Övrig utrustning	Rep, stegar Yxa, spett, brytverktyg Markeringsmtrl: · Snitsel · Lysstavar · Sprayfärg	Skidor Pulkor Snöskor	Lysstavar Kontroll Bildförstärkare
Kontroll av hundekipage mat och dryck till hund medförs		Varm dryck.	

Anmäl till plutonchefen när din grupp
är kontrollerad och klar!

Genomför också kontroll på att den enskilda soldaten har vidtagit följande åtgärder:

- Läsklina med påskruvad läskände (med rengöringslapp), extra rengöringslappar och en flaska med rengöringsolja (CLP) förvaras i fodral till läsklina. Fodralet förvaras i uniformen, t.ex. höger bröstficka. Övrig vårdmateriel läggs i stridspackningen (uppdragssäcken),
- vapnet kan laddas med dubbelmagasin för att du snabbt ska kunna byta magasin under strid.
- Övriga påfyllda magasin förvaras i magasinsfickor med magasinsbotten uppåt.
  Detta för att underlätta omladdning och snabba magasinsbyten.
- Skapa utrymme för tomma magasin, vilka vid omladdning och magasinsbyte stoppas i stridsvästen eller innanför jackan, för att undvika sammanblandning med de magasin som är påfyllda,
- handgranater förvaras apterade i övriga fickor,
- minst ett första förband förvaras i höger benficka. Ytterligare första förband förvaras i uniformen eller stridsutrustningen enligt din chefs bestämmande.

Se till att sprida de orienteringar
och den information som ges.

Motverka ryktesspridning.

Ordna så att gruppen förbättrar färdigheten på sina vapen och sin materiel när tid finns.

1.4.3.2 Åtgärder vid plutonen

Striden förbereds genom rutiner som syftar till att vinna tid och därmed försteg i förhållande till motståndaren.

Plutonen ska ***direkt efter löst uppgift*** vårda, kontrollera och förbereda vapen, materiel, utrustning och fordon så att plutonen är stridsberedd innan man går till vila. Verksamheten leds vanligen av ställföreträdande

plutonchef och respektive gruppchef (ställföreträdare). Plutonchef med gruppchefer avrapporterar uppgiften och ger (förberedande) order om nästa uppgift.

Vid ”Färdiga till strid” eller ”Larm” ska i princip enbart kontroll av de av gruppcheferna utförda åtgärderna behöva ske förutom de kompletteringar varje särskilt uppdrag kan medföra.

Du som plutonchef beordrar och kontrollerar med stöd av din ställföreträdare plutonens utrustning.

Var kartor, kompass, ficklampa, visselpipa och dylikt förvaras och medförs bör regleras av respektive chef. Detta görs t.ex. i Stående Order (SO). Försök att *omedelbart* åtgärda fel och brister! Anmäl till kompanichefen de fel och brister som kvarstår.
Vapen och ammunition och annan vital materiel förvaras enligt gällande förvaringsbestämmelser.

Anmäl till kompanichefen när din pluton är kontrollerad och klar!

Ordna så att plutonen förbättrar färdigheten på sina vapen och sin materiel när tid finns.

1.4.4 Förberedelser för strid i mörker

Utöver det som beskrivs under färdiga till strid gör plutonen följande mörkerförberedelser:

- Märker ut eldställningar samt eldområden,
- röjer och märker ut framryckningsvägar. Förövar omgruppering mellan stridsställning och växel/alternativ stridsställning,
- rekognoserar och förbereder poställen och oplatser som ska nyttjas under mörker,
- utser, utrustar och förövar lyspatrull/er,

- säkerställer att samtliga hittar till postställen som betjänas av plutonen,
- ordnar plutonens materiel,
- kontrollerar och fördelar bildförstärkare samt övrig mörkermateriel,
- täcker för rutor och fönster samt ordnar ljusslussar på fordon samt i byggnader och tält.

1.5 Elduppgifter

Elden är det viktigaste medlet för bekämpning och är den basförmåga som är viktigast.

Gruppen är en eldenhet. Gruppchefen leder elden i det längsta. I gynnsamma fall kan flera grupper samordnas som en eldenhet. Plutonchefen (ställföreträdaren) leder då eldgivningen.

1.5.1 Elduppgifter för direktriktad eld

Elduppgifter ges till eldenhet.

Elduppgift	Innebörd
Nedkämpa	Bryta motståndarens motståndskraft och stridsvilja på en viss plats, eller förstöra fordon, utrustning eller anläggning.
Nedhålla	Tvinga motståndaren att under viss tid avbryta pågående verksamhet och ta skydd.
Belysa	Underlätta verksamhet i mörker genom att med olika former av stridsfältsbelysning göra motståndaren, viss terräng eller objekt synligt för egna förband.
Förblinda	Begränsa motståndarens möjligheter att rikta eld och förflytta sig.
Avskärma	Begränsa motståndarens möjligheter till insyn i vår verksamhet.
Målbelysa	Syftar till att vapensensor ska hitta målet (t.ex. laserbelysa mål vid direkt flygunderstöd – CAS).
Målutpeka	Syftar till att få uppmärksamhet mot målet (t.ex. laserpeka med IR).
Avge varningseld	Med eld få en motståndare, part eller annan aktör att välja att avbryta pågående verksamhet utan att tillfoga denne förluster. Varning ska kunna följas av verkanseld om varning inte åtlyds.

Samordning av direkt eld

Begrepp	Innebörd
Eldområde	Område inom vilket vapen eller förband ska kunna avge eld.
Eld mellan … och…	Anger område där elden ska kunna avges mot upptäckta eller förväntade mål och platser där motståndaren bedöms vara grupperad.
Eld mot …	Eld avges i angiven riktning mot upptäckta mål och platser där motståndaren bedöms vara grupperad.
Skjutgräns	Anger säkerhetsmässiga gränser för elden med hänsyn till egna förband och civila eller känslig/farlig utrustning (t.ex. bränsletank).

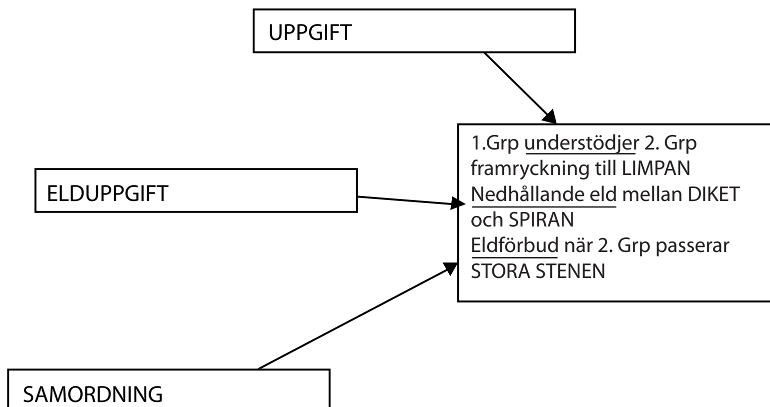
Eldförbud…
Förbud att avge eld med angivna vapensystem.
Elduppgifter kompletteras med erforderliga bestämmelser för;
- Eldöppnande,
- skjutavstånd,
- den tid under vilken elduppgiften ska lösas,
- varifrån elden ska avges,
- vilken ammunitionsmängd som får förbrukas,
- eldens inställande.

1.5.2 Eldtillstånd

Vid en grupp som påbörjat lösandet av en stridsuppgift har en skytt alltid eldtillstånd om inte annat anges.
En chef kan använda uttrycket *Eldförbud* till en skytt eller enhet för att tillfälligt förhindra en ställd elduppgift. När orsaken till avbrottet inte längre påverkar bör chefen ange *Eldtillstånd* vilket då återställer elduppgiften i ursprunglig form.

I övrigt använder chefen uttryck i likhet med exemplen nedan för att säkerställa att eldens öppnande är i överensstämmelse med stridsplanen
- Eld på min order.
- Eld får endast avges mot upptäckta/identifierade mål.
- Eld när fienden…(t.ex. passerar vägen, kommit ut på fältet)
- Samtidigt eldöppnande, anläggning… EA kom, GA kom o.s.v.… Alla A Eld!

- Vänta… (Används efter målangivning när man inte vill att skytten skjuter direkt.)

2. Ledning

2.1 Allmänt

2.1.1 Chefen och ledarskapet

Chefen är ansvarig för att förelagda uppgifter löses.

Att uppfatta situationen, ta initiativ och agera, inom ramen för högre chefs stridsplan, genomförandeidé och målbild, är en framgångsfaktor och en skyldighet som chef.

Chefen ska utveckla ett utpräglat vinnartänkande och utöva ett aktivt ledarskap. All verksamhet ska präglas av förtänksamhet och enkelhet. Chefen ska agera offensivt och, om möjligt, varierat samt utnyttja motståndarens svagheter. Detta görs bland annat genom att ta sig an uppgifter och föreslå lösningar. Om chefen inte fått någon uppgift/order och ser gynnsamma tillfällen, ska chefen ta initiativet och föreslå uppgift. Detta förslag på uppgift anmäls snarast till närmast högre chef.

Ett gott ledarskap är beroende av ett ömsesidigt förtroende mellan plutonchefen, gruppcheferna och soldaterna. Chefens personliga föredöme är grunden för ett ömsesidigt förtroende. Devisen ”följ mig” ska prägla ledarskapet. Det görs genom att DU är beredd att vid behov ta täten vid uppgiftens lösande.

Ledarskapet ska inriktas på att engagera och entusiasmera så att personalens duglighet kan utnyttjas fullt ut.

Du som **plutonchef** ska ha goda kunskaper om motståndaren, din pluton och våra förband samt de faktorer som påverkar striden.
Dina huvuduppgifter som chef är att;

- Leda plutonen,
- planera med förutseende och med olika alternativ,
- fatta beslut och ge order i rätt tid,
- stödja och kontrollera genomförandet.

Som **plutonchef** ska du delge dina beslut och de viktigare motiven för att skapa förutsättning för grupperna att kunna handla självständigt samt utnyttja uppkomna möjligheter. Uppgifter ska formuleras så att deras innebörd framgår tydligt och utan onödig detaljreglering.

Plutonchefen leder plutonen genom order till gruppcheferna. Du ska upprätthålla en sådan anda och disciplin att personalens insatser i samverkan leder till att uppgiften löses. Disciplinen ska uppfattas som ett stöd för verksamheten – ytterst för att grupper och enskilda personer ska överleva striden.
Du som **gruppchef** ska ha goda kunskaper om motståndaren, din grupp och pluton samt övriga faktorer som påverkar striden.

Du ska som chef ska alltid vara beredd att, även med ett begränsat underlag, snabbt fatta beslut och genomdriva dem. I din roll som chef ska du anpassa din ledning efter situationens krav och plutonens/gruppens förmåga, dvs ett situationsanpassat ledarskap. Din förmåga att snabbt fatta beslut och ge order är viktig för framgång.

Som **gruppchef** ska Du omsätta plutonchefens order till din nivå. Självständigt handlande underlättas om underställda känner till stridsplanen, men även plutonchefens motiv och syn på hur striden ska föras i olika situationer.
Ett gott ledarskap grundas på ömsesidigt förtroende och öppen kommunikation mellan den som är gruppchef och övriga i gruppen.

Som **gruppchef** ska du;
- Ta beslut – även om de är svåra och ibland obehagliga,
- vara det föredöme som personalen förväntar sig. De förväntar sig att du kan ditt jobb och är professionell,
- ta ansvar, vara rättvis och ta hand om din personal,
- gå i täten; framför allt när uppgiften är svår och farlig,
- visa mod utan att agera dumdristigt eller ta onödiga och omotiverade risker. Det är främst genom din kunnighet och ditt föredöme som du skapar förtroende hos din personal och dina chefer,

- ”gilla läget”, tro på uppgiften och kunna förklara den,
- visa att du litar och tror på dina underställda,
- känna din personals förtjänster och begränsningar,
- kunna berömma, kräva ansvar samt ge positiv och negativ återkoppling.

I strid leder du din grupp främst genom direkt ledarskap.

2.1.2 Plutonens ledning

Du som **plutonchef** leder plutonen, vilket bland annat innebär att chefen

- Förbereder och planerar striden genom att göra en plan mot bakgrund av givna order, riktlinjer, uppgiftens innebörd och syfte med striden. (kompanichefens stridsplan med genomförandeidé och målbild är fokus i all planering av striden),
- gör en bedömning av motståndaren och terrängen,
- orienterar grupperna och genomför eventuell samverkan (t.ex. med objektsägare),
- involverar, om möjligt, gruppcheferna i detaljplaneringen av striden,
- ger order till grupperna så tidigt som möjligt och efter hand, för att gruppcheferna ska kunna förbereda sig själva och gruppen inför uppgiften,
- stridsleder/leder plutonen med order, kommandon och (i vissa fall) tecken/signaler till gruppcheferna,
- fortlöpande kontrollerar verksamheten och utfallet av givna order.
- rapporterar till högre chef.

Plutonchefen ansvarar för att tilldelade resurser – i form av personal och materiel – används, hanteras samt vårdas så att stridsvärdet behålls.

Plutonchefens ställföreträdare biträder dig och ska vara insatt i läget för att snabbt kunna ta över plutonens ledning eller delar av plutonen. Ställföreträdaren ges också självständiga uppgifter, t.ex. att samverka eller att vara orderuttagare. Ställföreträdaren ansvarar också för att förbereda och leda plutonens förläggningstjänst, underhållstjänst, sjukvårdstjänst samt materiel- och fordonstjänst.

2.1.3 Gruppens ledning

Du som **gruppchef** leder gruppen främst med hjälp av order, kommandon, tecken och signaler samt genom att själv vara ett gott föredöme. Du kontrollerar att order, kommandon, tecken och signaler omsätts på avsett sätt samt rättar till om så behövs.

Gruppchefens ställföreträdare, ska vara väl insatt i läget för att snabbt kunna överta gruppens ledning.

2.1.4 Genomförande av ledning

Plutonchefen leder plutonen samt sin egen chefsgrupp.
Gruppchefer leder sina respektive grupper.

Stridsledning innebär normalt att order ges efterhand. Du ska sträva efter att ge nödvändiga order till din pluton i så god tid som möjligt. Detta leder till att gruppchefen kan planera stridens nästa och nästkommande steg.

Du som gruppchef ska – med stöd av chefens order – kunna agera offensivt, ta initiativ och agera direkt vid uppkomna situationer. Detta görs genom att du genomför positiv rapportering till chefen, där du som gruppchef föreslår lösningar. Du måste vara medveten om och vara uppmärksam på gruppens bidrag till plutonens samlade effekt i striden.

2.1.5 Order

Uppgifter till underlydande och underställda chefer ges i form av order. Order ska vara entydig och ges med precision. Order ges muntligt, skriftligt eller via ledningssystem, enskilt eller samfällt.

Vid kompani och lägre förband formulerar chefen i regel själv order. Samfälld ordergivning där så är möjligt är att föredra. Order ska nå mottagaren så tidigt att denne hinner göra nödvändiga förberedelser.

För att underlätta ordergivning och vinna tid till förberedelser för underlydande, bör chefen:

- Fortlöpande hålla underlydande orienterade om läget,
- förbereda ordergivning med skisser, stridsledningsunderlag,
- ge förberedande order,
- inleda ordergivningen till personal med uppgifter som kräver längst förberedelsetid,
- ge order efter hand,
- ge muntlig order till flera chefer samtidigt,
- använda vedertagna orderuttryck/begrepp,
- anpassa beredskapen.

En komplett order (orientering och orderpunkter) ska klart och tydligt ange:
- VAD ska göras?
- VARFÖR ska det göras – SYFTET?
- VEM ska göra det?
- VAR ska det göras?
- NÄR ska det göras?

Vid behov anges HUR och med vilka RESURSER.

Ordergivning underlättas om gemensamt ledningsunderlag nyttjas.
Som plutonchef ska Du delta på kompanichefens ordergivning, där det ges order och riktlinjer för kompaniets underenheter. Då klarläggs plutonens stridsuppgift tillsammans med kompanichefens genomförandeidé och målbild. Därefter utarbetas plutonens stridsplan i detalj.

Plutonchefens order för kommande verksamhet ges normalt muntligt till gruppcheferna. När uppgiften så kräver och tiden medger, bör plutonchefen ge order till gruppcheferna med hela plutonen samlad (samfälld ordergivning). Fördelen med samfälld ordergivning är att alla hör Din order och får en ökad förståelse för stridsuppgiften, stridsplanen samt kompanichefens genomförandeidé och målbild.

Gruppchefens order ges muntligt till hela gruppen samlad.

En gruppchef torde kunna lösa de flesta uppgifter genom att använda minnesramsorna. UFETÅSSO, RASSOIKA med flera.

Chefens orientering och ordergivning, sker under lystringsgraden *Manöver*.

Order omfattar orientering och orderpunkter. Ordergivning ska vid behov föregås av tidgivning och terrängvärdering med utgångspunkter i terrängen (vid muntlig ordergivning).
Order inleds med nödvändig orientering om:

- Motståndaren,
- närmast högre förbands uppgifter,
- vårt förbands uppgifter,
- understödjande förbands uppgifter,
- stridsplan med eget beslut i stort och riktlinjer.

Därefter ges order om kommande verksamhet med direkta uppgifter till enheter och (vid behov), till enskilda befattningshavare.

Orderpunkterna ska vara korta och entydiga. Stor vikt ska läggas vid att precisera när uppgiften ska vara löst. Fastställda orderuttryck ska användas och uppgiften ska repeteras ordagrant.
Den som ger eller överbringar order ska förvissa sig om att mottagaren förstår ordern, vad som ska göras och varför uppgiften ska lösas.

Exempel på order framgår av handbokens olika kapitel och i bilagan Ordermallar i del 3 av denna publikation.

Ordergivning i terrängen bör ske på ett sådant sätt och på en sådan plats att den aktuella terrängen kan ses.

Chefen får inte genom oklara uttryck lämna åt underställda att fatta beslut för vilka han själv har att ta ansvaret.
Därför låter chefen underställda chefer och personal repetera order och ge möjlighet att ställa frågor. Därefter kontrollerar chefen att ordern omsätts

på avsett vis. Detta kan exempelvis ske genom att låta underställda chefer med egna ord redovisa hur de uppfattat uppgiften och hur de tänkt att lösa den. Kontrollen syftar till stöd och styrning och är en viktig del av genomförandet och ska ske kontinuerligt. *Endast genom uppföljning och kontroll* kan chefen rätt bedöma personalens förmåga att lösa sina uppgifter.

När beordrad verksamhet har genomförts eller när problem uppstår, ska detta rapporteras till den chef som gett ordern!

Den chef som ger en order ska alltid förvissa sig om att mottagaren förstått vad som ska göras och varför uppgiften ska lösas genom att t.ex. begära repetition och ställa kontrollfrågor.

Chefen ska kontrollera att underställda omsätter order så att uppgiften löses. Kontrollen syftar till stöd och styrning och är en viktig del av genomförandet.

2.2 Planering

2.2.1 Planering allmänt

Du ska som plutonchef bearbeta givna order och riktlinjer, planera samt utarbeta order till grupperna.
Om tiden medger bör du involvera gruppcheferna i detta, inte minst i den senare delen av din planering. Delaktighet i planeringen ökar förståelsen för uppgiften och stridsplanen, samtidigt som gruppchefen aktivt kan påverka och bidra till stridsplanen.

Delaktighet både underlättar och påskyndar gruppchefens egen planering och förberedelser inför striden.

Som gruppchef bearbetar du givna order och riktlinjer på motsvarande sätt som plutonchefen, du orienterar och ger order till gruppen.
Detaljplaneringen på gruppnivå omfattar främst detaljstudier av terrängen på kartan, så kallad *terrängvärdering*.

Följande bör ingå i planeringen;

- Stridsställningar med huvudskjutriktning,
- framryckningsvägar mellan stridsställningar,
- varifrån motståndaren kan påverka våra förband,
- var våra förband kan påverkas av motståndaren,
- terränghinder avseende framryckning och samband,
- civilbefolkning, omfattande risk för skador på civila personer och civil egendom,
- väder och siktförhållanden.

2.2.2 Planering av uppgift

Genom bedömande skapar chef underlag för sin stridsplan.
Bedömande genomförs i tillämpliga delar m.h.t. tiden för planering.

En förkortad version av bedömande är ”UTTT”

UPPGIFTEN, TRUPPERNA (vi,fi,civila),
TIDEN, TERRÄNGEN.

Efter att du bedömt de fyra punkterna,
fattar du ditt beslut, och ger order.

Denna version förordas för plutons- och gruppnivå.

Vid planering på kompani och plutonsnivå kan **delar av** PUT modellen användas främst då de grönmarkerade rutorna.

Vid planering ska osäkert underlag och ont om tid anses som normalt. Underställda chefer ska få sina order/uppgifter så att de får mesta möjliga förberedelsetid. Planering genomförs i den utsträckning som detta medger.

Planering innebär ett bedömande som syftar till att utarbeta en stridsplan. Stridsplanen omfattar;

- Målbild,
- riktlinjer,
- underlag för order.

Det är viktigare att påbörja lösande av uppgift/uppdrag och under tiden planera för olika händelseutvecklingar än att genomarbeta en enda tänkbar utveckling i alla detaljer.

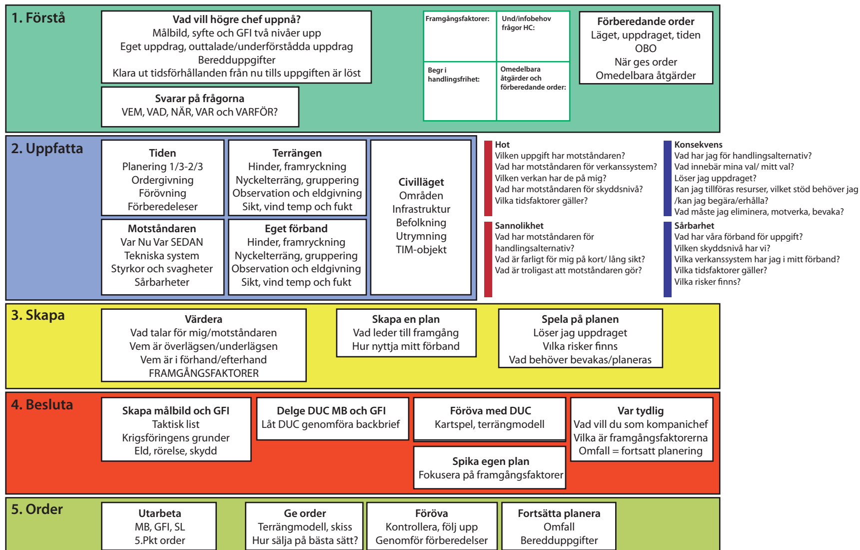

Bild 2:7. PUT-modellen

Gröna rutor används vid ont om tid.

Planeringen omfattar;

- Bedömande (utmynnar i preliminär stridsplan),
- delgivning till DUC (direkt underställda chefer) – Order,
- återkoppling med DUC,
- muntlig stridsövning,
- fastställande av planen,
- kompletterande ordergivning,
- förövning,
- förberedelser,
- lösande av uppdrag.

Målbild och GFI ska klart uttrycka chefens vilja och syftet med striden. Detta är grunden för stridsplanen. Det ska ge underställda chefer underlag att handla i chefens anda, även då oförutsedda händelser inträffar och chefen inte hinner eller av andra skäl inte kan utöva sin ledning. Det ska omfatta hela stridsförloppet tills uppgiften är löst.

2.3 Samverkan

Många uppgifter som plutonen ska utföra måste lösas tillsammans med andra chefer och förband.

Cheferna ska samverka med varandra, om tid finns. I regel sker samverkan under kompanichefens ledning och i den aktuella terrängen. Vid behov upprättas samverkansprotokoll.

Din uppgift som plutonchef blir då att redogöra för;
- Ditt förbands organisation,
- din uppgift,
- upptäckta mål,
- hur du tänker lösa uppgiften,
- var och när du önskar eld från eventuella understödsförband samt
- vilken verkan du vill ha.

Chefen för det understödjande/understödda förbandet redogör för;
- Sitt förbands organisation,
- sin uppgift,
- stridsställningar och grupperingsplatser (förslag till stridsställningar eller observationsplatser),
- möjligheter att understödja,
- säkerhetsavstånd och andra säkerhetsbestämmelser samt
- förslag till hur understödet ska ordnas.

Du meddelar därefter ditt beslut och ger order.

Samverkan kan dessutom omfatta:

- Sätt att utlösa, reglera och inställa elden eller annan typ av understöd,
- användning av rök och lys,
- samband,
- utgångspunkter får målangivning,
- uppmätta avstånd,
- fördelning av terrängen,
- fältarbeten samt
- skydd.

I brådskande lägen ger du direkt order till samverkande chef om
- Uppgift,
- mål för elden,
- verkan samt
- tidpunkt (tecken, signal) för eldöppnande och eld upphör.

Samverkan sker på enklaste sätt och får inte bli ett självändamål.

2.4 Ledning av pluton

Chefsgruppen på plutonen
Du leder plutonen med stöd av chefsgruppen. Chefsgruppen består av plutonchefen, stf plutonchef samt två stycken skyttesoldat/signalist. Vid vissa plutoner ingår en skyttesoldat/bilförare.

Du kan vid framryckning ta med gruppcheferna från bakre grupper i chefsgruppen för att snabbare kunna ge order. När plutonen framrycker delat kan chefsgruppen delas och stf plutonchef leder ena halvan.

Chefsgruppen passar högre chefs ledningsnät (KompL) samt eget ledningsnät (PlutL). Du passar vanligtvis plutonsnätet men kan under kortare tid passa ett gruppnät. Plutonssignalisterna passar högre chefs nät i första hand och därefter plutonsnät. Du styr hur chefsgruppen ska upp-

träda med stående order samt reglerar vilka nät som ska passas med order efter hand.

Vid fast gruppering upprättas vid behov högantenn för att säkerställa samband. Vid långa förbindelseavstånd passas även kompaniets ledningsnät på kortvåg enligt högre chefs bestämmande.

2.5 Sambandstjänst

2.5.1 Grunder

För att du ska kunna leda plutonen och få underlag till beslut och order krävs att;

- Du får orienteringar och order från närmaste chef och orientering från sidoordnande förband,
- du kan rapportera till närmaste chef och orientera sidoordnande förband.

Ett säkert och fungerande samband är en förutsättning för att leda förband och därmed för chefen att agera.

Främst använder du ditt samband inom plutonen vid bevakning och skydd av objekt – i syfte att leda och inhämta information och för att utifrån inhämtad informationen kunna agera.

Plutonen ska ha kontinuerligt ett upprättat samband med högre chef främst i syfte att inhämta och delge information t.ex. rapportera eget läge samt uppfattat motståndarläge.

En *plutonchef* ska (sträva efter att) ha:

- Telefon-/trådförbindelse med högre chefer) samt med övriga militära förband, enheter ur totalförsvaret och myndigheter som är grupperade/direkt samverkande inom plutonens insatsområde, inom ramen för sin konkreta uppgift,

- radioförbindelse i reserv såväl till högre chef som till samtliga underlydande och underställda enheter,
- förberedda och inkörda ordonnansvägar inom plutonens insatsområde.

2.5.2 Val av sambandsmedel vid planering och genomförande

2.5.2.1 Tråd

Telefon och fältlinjer
Plutonen utnyttjar i första hand det publika telenätet mot högre chef och samverkande civila enheter. För att disponera det publika telenätet görs framställning till högre chefs sambandschef.

Med fältlinjer kan ett sambandsnät byggas ut inom plutonens gruppering, till observationsplatser och postering.

2.5.2.2 Radio

Radio används vid strid då det publika telenätet inte fungerar eller på chefs order.
Vid insatspluton är samtliga insatsgrupper utrustade med IGR (Intern Grupp Radio) för samband och ledning inom gruppen.

2.5.2.3 Objektsknuten materiel

Vid bevakning/skydd av objekt kan objektsknutet fast/tillfälligt samband (utrustning) finnas tillgängligt och kan i sådana fall utnyttjas internt inom objektet.

2.5.2.4 Övriga sambandsmedel

Civila mobiltelefonnätet
Mobiltelefon *kan* (efter beslut av lägst bataljonschef) nyttjas främst i bebyggda områden där det normalt förekommer mycket trafik på mobilnätet.

Vid vissa militära anläggningar är det direkt olämpligt eller förbjudet att använda mobiltelefon, ta reda på vad som gäller för just ditt objekt/område.

Samband med mobiltelefon ska betraktas som klartext!

Möjlighet till elektronisk post (e-mail) används med beaktande av sekretessen.

Exempel:
- SMS – funktion för rapportering av rutinkaraktär vid exempelvis transport, patrullering till fots eller med fordon.
- MMS - funktion från poställe/"checkpoint" till högre chef för identifiering av personal/fordon. Dock ska eventuellt fotoförbud beaktas.

2.5.2.5 Rakel

Hemvärnsinsatskompanier och hemvärnsunderrättelsekompanier är utrustade med RAKEL (Ra 1444 och Ra 5444) för samverkan med andra organisationer t.ex. polis.

För övriga detaljer om signalering med RAKEL hänvisas till *Metodhandbok Rakel för Försvarsmakten.*

2.5.3 Ordonnanstjänst

Ordonnanser används i första hand när tråd- eller radioförbindelser saknas, inte fungerar eller kan/bör användas samt för att komplettera radioförbindelse.

2.5.4 Anropssignaler

Fasta anropssignaler för lägre förband inom armén (FAL-A) används vid signalering inom bataljon. Dessa ger i sig inget signalskydd.
Vid samverkan med andra skydds- och säkerhetsmyndigheter används anropsnummer i stället för FAL-A. Radions anropsnummer regleras i FM nummerplan för Rakel.
Bokstavering sker enligt det svenska bokstaveringsalfabetet.

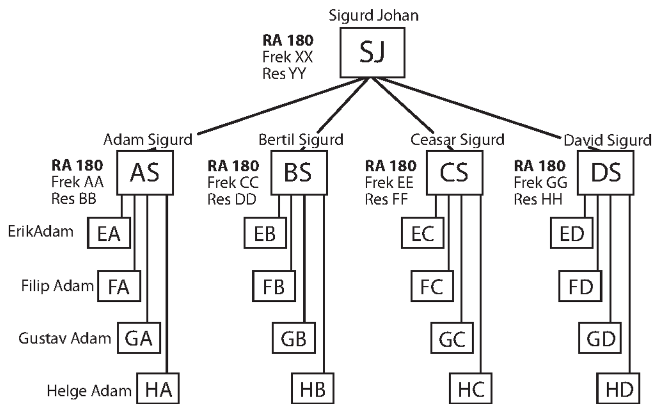

Bild 2:8. Exempel på sambandskiss kompani

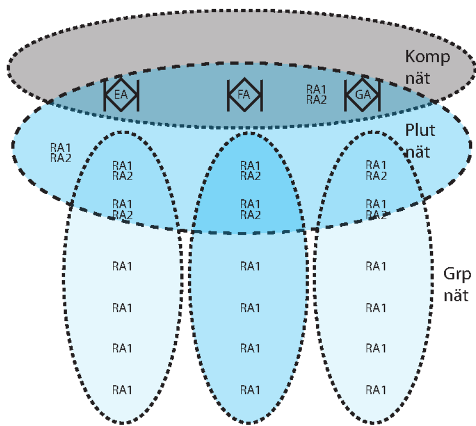

Bild 2:9. Exempel på nätbildning vid pluton.

2.5.5 Bokstaveringsalfabet

A	Adam
B	Bertil
C	Ceasar
D	David
E	Erik
F	Filip
G	Gustav
H	Helge
I	Ivar
J	Johan
K	Kalle
L	Ludvig
M	Martin
N	Niklas
O	Olof
P	Petter
Q	Qvintus
R	Rudolf
S	Sigurd
T	Tore
U	Urban
V	Viktor
W	Wilhelm
X	Xerxses
Y	Yngve
Z	Zäta
Å	Åke
Ä	Ärlig
Ö	Östen

Siffror utläses som

Nolla	0
Ett	1
Två	2
Trea	3
Fyra	4
Femma	5
Sexa	6
Sju	7
Åtta	8
Nia	9

Sifferserie 40–49 respektive 70–79 utläses fyra nolla, fyra ett etc samt sju nolla, sju ett etc i syfte att förtydliga (förtio och sjuttio låter för lika).
Sifferserie 100–199 respektive 1000–1999 utläses etthundra, etthundratvå etc samt ettusenett, ettusentvå etc i syfte att förtydliga (på detta sätt säkerställer man att rätt hundratal resp tusental framgår till skillnad om man säger t.ex. hundratvå då mottagaren kan ifrågasätta om antalet hundra har fallit bort i signaleringen).

2.5.6 Radiopassning

Passning av radio sker enligt följande alternativ.

Passningsalternativ	**Innebörd**
1	Ständig passning
2	Passning 5 min varje kvart
3	Passning 5 min varje halvtimme
4	Passning 10 min varje timme

Ex: Passningsalternativ 3 från kl 1410 innebär passning 1410–1415, 1440–1445 osv. Plutoner och grupper kan ibland ges olika tider i passningsalternativen i syfte att fördela trafiken på näten.
Passningsalternativ 1 gäller utan order:

- Vid stridsberedskap 1,
- då telefon-/trådsamband saknas/bryts,
- vid N- eller C-beredskap.

2.5.7 Signalskydd

All signaltrafik på radio och tråd kan avlyssnas. Radiostation som sänder kan lägesbestämmas.

Radiotrafik kan störas och falsksignalering från motståndaren kan förekomma både på tråd- och radiosambandsmedel.

När **”klart språk”** (unclassified) används ska meddelanden vara så förberedda att de är korta och författade så att obehöriga har svårt att dra fördel av innehållet. Förbands stridsvärde och verksamhet samt klockslag och platser utelämnas eller skrivs om. Kodord kan även användas. Uppgifter om angriparens läge och verksamhet anges som regel i **”klart språk”** eller klartext.

Civil mobiltelefon och/eller civil radiostation kan användas om sekretessen beaktas och om man är medveten om känsligheten för bekämpning och telekrigföring.
Krypteringen i dessa system är *inte* godkända för att skydda sekretessbelagda uppgifter. Pejling av mobiltelefoner kan ske då telefonen är påslagen, även om den inte används för samtal.

2.5.7.1 Radiotystnad

Radiotystnad innebär att förbud mot radiosändning. Har plutonen samband på tråd till närmast högre chef kan radion stängas. Fungerar inte trådsambandet ska radiostationen vara påslagen och signaltrafiken ska avlyssnas på anbefalld kanal.

Radiotystnad omfattar alla radiostationer inklusive mobiltelefon och Rakel (ra 1444/5444). Mobiltelefon och Rakelstationen sänder små ”dataskurar” för att bibehålla kontakten med nätet. Vid radiotystnad ska därför mobiltelefon stängas av och Rakelradions sändarspärr aktiveras.
Radiotystnad får brytas av plutonen som råkat i strid för att rapportera till närmast högre chef om chefen inte kan nås på trådsambandsmedel.

Radiotystnad får brytas

- Vid förband som kommer i strid,
- för att larma förband.

Vid enheter som inte berörs av radiotrafiken gäller fortsatt radiotystnad.

2.5.8 Telehot

Angriparen har goda resurser att genomföra telekrigföring mot vårt samband.
Telehotet kan utgörs av:
- Signalspaning (avlyssning och pejling),
- telestörning,
- falsk eller skensignalering,
- fysisk bekämpning.

2.5.9 Signaldisciplin

Vid signalering:
- Tänk efter vad du ska säga innan du påbörjar sändning av meddelande,
- gör meddelande så kort som möjligt,
- lyssna på eventuell pågående radiotrafik, bryt aldrig radiotrafik som pågår om inte ditt meddelande är viktigare t.ex. för att varna andra förband och då inleder du detta meddelande med; Bryter, Bryter! Alarmmeddelande! fortsätt med meddelandet.

2.5.10 Sambandsmateriel

Radio 180	**Låg effekt 0,025W**	**Normal effekt 5W**	**Hög effekt 50W (kragg)** **= Kraftaggregat**
Marschantenn		Ca 4 km	-
Normalantenn		Ca 8 km	-
Högantenn 2		Ca 12-20 km (beroende på terrängförhållanden)	Upp till 30 km
Fordonsantenn 2K		Ca 12-20 km (beroende på terrängförhållanden)	Ca 20-30 km (beroende på terrängförhållanden)
Driftstid vid -10°C (sändning/mottagning 1:9), ca 10 timmar. Helt urladdat batteri laddas i strömförsörjningsdon på ca 7 timmar, i batteriladdare 847 på ca 2 timmar. Inbyggt minnesbatteri behåller kanaldata i ca 30 min efter urtaget batteri.			

Radio 146	Effekt 1,5W
Marschantenn	Ca 7 km
Normalantenn	Ca 12 km
Högantenn 2K	Ca 25 km (beroende på terrängförhållanden)
Fordonsantenn 2K	Ca 12-20 km (beroende på terrängförhållanden)
Driftstid vid -10°C (sändning/mottagning 1:5), ca 12 timmar	

Dart 380	Fjärrmanövrering av ra 180 bärbar och mobil alla funktioner (ej av/på) upp till 6 km med tvåtråd, 20 m med flertråd. Lagrar 25 meddelanden om max 200 tecken. Driftstid (batteridrift) vid -10°C (sändning/mottagning 1:9), ca 10 timmar. Helt urladdat batteri 307 laddas i batteriladdare 847 på ca 2 timmar.

Telefonapparat MT	Uppkoppling mellan två eller flera telefoner med tvåtråd (DL). Nyttjar 2 st torrbatteri mod LR20, alt 2 st NiCad 1,2V 4-5ah. Driftstid ca 100h.

Interngrupp radio **(IGR)**	Ra 1032; Räckvidd ca 100 m i bebyggelse, i terräng, ca 500 m (praktiskt 300 m), driftstid ca 24 h 2 st AA (R6) batterier. 256 kanaler (16 förvalbara) 2400-2483 Mhz. Ra 1183 (1-4 w), räckvidd 4-5 km (praktiskt 1000 m), 9 h driftstid, 16 kanaler förinställda, 330-400 Mhz.
Radio 1444 **(RAKEL)** Normalantenn	Effekt 1,8W (adaptiv) Trunkmode (TMO) Rikstäckning (talgruppsberoende) men teoretiskt max avstånd 58km från basstation. Praktiskt 10 – 20km från basstation. Direktmode (DMO) ~0,5 – 3km beroende på terräng. Batteri driftstid ~16h
Radio 5444 **(RAKEL)**	Effekt 10W (adaptiv) Trunkmode (TMO) Rikstäckning (talgruppsberoende) men teoretiskt max avstånd 58km från basstation. Direktmode (DMO) ~1 – 10km beroende på terräng och antennval och motstationens uteffekt. Strömförsörjning 12V alt. 230V beroende på utförande.

2.6 Beredskap

Försvarsmaktens beredskap indelas i *grundberedskap* och *höjd beredskap*. *Grundberedskap,* för förbanden, styrs av Försvarsmaktens Beredskap och Insatsplan (FMBIP).
Höjd beredskap intas efter regeringsbeslut (*Lagen om höjd beredskap och totalförsvar*).

2.6.1 Hemvärnsberedskap

Vid höjd beredskap eller efter särskilt beslut av regeringen ska Hemvärnet inta hemvärnsberedskap.
Om Försvarsmakten har gjort framställning om hemvärnsberedskap hos regeringen och landets försvar eller säkerhet kräver att Hemvärnet tas i anspråk omedelbart, får Försvarsmakten besluta om hemvärnsberedskap för tiden intill dess att regeringen meddelat beslut i frågan.
Hemvärnsberedskap innebär att:

- Stabsberedskapen höjs för att förbereda planlagda åtgärder vid hemvärnslarm,
- larmning förbereds så att order om inkallelse snabbt kan nå mottagaren,
- materielen förbereds, kontrolleras och kompletteras vid behov,
- hemvärnssoldaterna ska fullgöra den tjänstgöring som behövs med hänsyn till hemvärnets uppgifter.

2.6.2 Hemvärnslarm

Hemvärnslarm innebär att alla hemvärnsförband snarast ska gruppera för att lösa sin huvuduppgift.
Hemvärnslarm beordras av ÖB eller C Insats efter det att regeringen/ÖB förordnat om hemvärnsberedskap.
Hemvärnslarm innebär att staber och förband inom fastställd tid är utrustade och grupperade för att lösa sina uppgifter.

2.6.3 Stridsberedskap

Chef ger i regel order om vilken beredskap som gäller. **OBS!** Oavsett vilken beredskap chef anbefallt är varje underlydande chef skyldig att, då så behövs, anbefalla högre beredskap vid sitt förband.

Följande stridsberedskapsgrader tillämpas. **Stridsberedskap**	**Innebörd**	**Anmärkning**
1	Hela förbandet stridsberedd. Passningsalternativ 1 vid radiostation	
2:00 min	Halva förbandet med chef eller ställföreträdare stridsberedda.	Återstoden av förbandet ska vara stridsberett 00 min efter order.
3:00 min	Stridsberedda är härvid (1) chef eller ställföreträdare, (2) de poster och observatörer som behövs för bevakning och belysning av stridsfältet, (3) skytt och ev laddare vid understöds- och pansarvärnsvapen i viktiga riktningar, (4) personal för att avge fast eld med kulspruta.	
4:00 min	Personal för bevakning stridsberedd.	

Personal i förläggning som ska vara stridsberedd
- senast inom 15 min efter order intar larmförläggning och får endast ta av stridsutrustning,
- senast inom 30 min efter order får ta av stridsutrustning, ytterplagg, jacka och skor,
- senare än 30 min efter order får ta av all utrustning.

Chef kontrollerar fortlöpande beredskapen.

2.6.4 Marschberedskap

Följande marschberedskapsgrader tillämpas. **Marschberedskap**	**Innebörd**	**Anmärkning**
Marschfärdiga	Förbandet är marschfärdigt, d.v.s. • den personliga utrustningen är ordnad och packad, • den övriga utrustningen är lastad och ordnad för marsch, • fordonen är körklara och provstart har skett, • fordonsförarna befinner sig i sina fordon samt • den övriga personalen (utom poster och varnare) vilar, beredd för omedelbar uppställning eller uppsittning • maskering bryts så sent som möjligt	
00 min (h) marschberedskap.	Marschen ska kunna anträdas senast inom angiven tid efter erhållen order	

Personalen ska vid alla tillfällen ha eldhandvapen, hjälm och beroende på aktuell CBRN – hotnivå ha skyddsutrustningen till hands enligt tabell Dress States (se häfte 3 kapitel 13), även om utrustningen får tas av. Förbandet är stridsberedd då den är i sin stridsställning, beredd att lösa sin stridsuppgift. Personal som inte har observationsuppgift får befinna sig i skydd i anslutning till sin eldställning.

2.6.5 Rapportering

Allmänt

En rapport kan innehålla fakta och bedömningar. Bedömningar ska tydliggöras. En rapport som **inte** kommer fram i tid är lika med **obefintlig** rapport. Vid sambandsproblem får du som chef nyttja flera sambandsvägar för att få fram rapporter i tid.

Vissa rapporter ska skickas omedelbart. Bestämmelser för detta finns som regel reglerade i kompaniets stående order. Rapport när förbandet lämnar grupperingen, när förbandet kommit fram eller har börjat att lösa uppgiften skickas regelmässigt från dig till högre chef. På t.ex. en oplats kan man samla alla rapporter i en oplats liggare för att sedan sända flera rapporter i taget. Dock måste du undvika att tappa tempo avseende viktiga rapporter. På din ledningsplats sammanställs flera rapporter och skickas som en rapportsammanfattning till högre chef. På vissa spaningsuppdrag kan det

finnas uppdragsnummer, dessa ska följa rapporten för att lättare se vilka rapporter som är till vilket uppdrag.

7S
En rapport ska alltid innehålla:
Stund – tidpunkt när det hände,
Ställe – plats där det hände,
Styrka – antal,
Slag – typ av motståndare eller objekt,
Sysselsättning – fiendens verksamhet,
Symbol – märkning, siffror, förbandstecken, färg,
Sagesman – vem som har gjort observationen.

Vid behov
Sedan – vad sker härnäst.
Lägesrapport bör utarbetas efter hand och sammanfattas. Den bör innehålla;

- **F**-förbandets position,
- **O**-orientering om motståndaren,
- **R**-redogörelse för genomförd, pågående och planerad verksamhet,
- **S**-slutsatser.

Muntlig rapport
Muntlig rapport används då meddelandet är enkelt och rapportvägen till närmaste chef är kort.

Skriftlig rapport
Skriftlig rapport används vid längre meddelanden eller när ett meddelande innehåller fler platsangivelser, klockslag, etc.

En rapport kan också bestå av skiss, fältkarta eller flygbild/foto, med inritade uppgifter om motståndaren och terrängen. Om du sänder en rapport på radio – *öva på uppläsningen* före sändningen, så att det går snabbt och så att du inte stakar dig under rapporteringen.

Rapportsammanfattning

Rapportera med en rapportsammanfattning på överenskomna tidpunkter, om du fått order om detta. En rapportsammanfattning ska innehålla information om all främmande verksamhet under en viss tidsperiod, t.ex. den senaste timmen.

3. Stridsteknik och metoder

3.1 Framryckning

När plutonen ska framrycka och ta objektet stridsgrupperas plutonen. Vid framryckning till fots reglerar du tjänst till fots alternativ på plutonen.

Val av grupperingsform styrs av:
- Uppgiften,
- hur fort plutonen måste framrycka,
- vilken eldberedskap plutonen ska ha beroende på risken för sammanstöt med motståndaren,
- terrängens utseende,
- risken för minor och IED.

Plutonen framrycker som regel på:
- Led, när ingen eller mycket liten risk för sammanstöt finns, samt när plutonen framrycker bakom annan pluton,
- stridskolonn, när det finns risk för sammanstöt,
- stridstriangel, när det finns stor risk för sammanstöt,
- stridskvadrat, när det finns risk för sammanstöt, främst i bebyggelse.

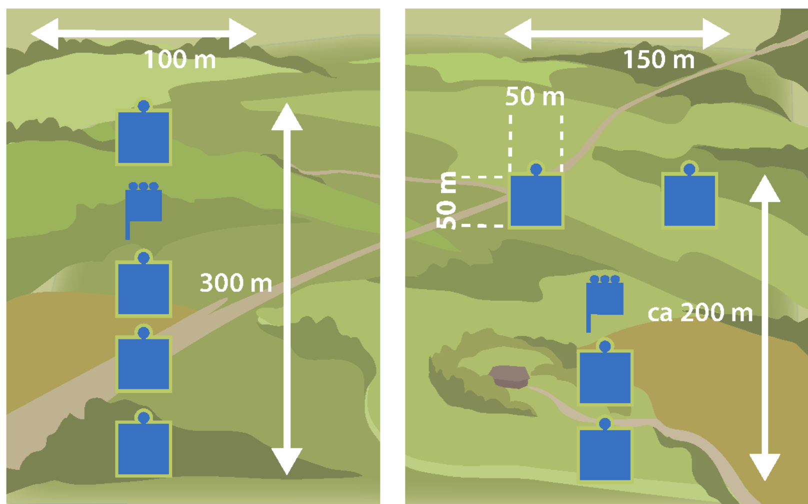

Bild 3:10. Till vänster: exempel på pluton i stridskolonn.
Till höger: exempel på pluton på stridstriangel.

Kommando: **”1.pluton – vid STORA GRANEN – kompass 1400 – stridskolonn (stridstriangel) (stridslinje) – (0 meters lucka) – (halv bredd, halvt djup) – (1.grupp riktgrupp) – på stället! (framåt!)”**

När plutonen framrycker får gruppen följande uppgift:
- Framrycka som förpatrull,
- framrycka bakom,
- stridsspana,
- ta stridsställning.

De vanligaste framryckningsformerna på gruppen är:
- Skytteled
- skyttekolonn,
- skyttesvärm,
- skyttekil,
- skyttelinje,
- pilformering.

Grunder
Grupperingsformer intas på tecken eller på kommando, t.ex.:
”1. grupp! – vid STENEN! – mot BJÖRKEN! – skytteled! – på stället!”

Lucka och avstånd ändras genom tillägg till kommando, t.ex:
”10 meters lucka! 5 meters avstånd!”.

Om behov föreligger av högsta eldberedskap i fronten framrycker gruppen växelvis med omgångarna eller stridsparen, t.ex. vid övergång till närstrid och vid patrullverksamhet.

Kommando: ”**(0. grupp) Omgångsvis framåt!” eller**
”1. omgång eldställning (färdigställning)! 2. omgång framåt!”

När hund ingår i gruppen sker gruppering och framryckning enligt handböcker för hundtjänst. Se även kapitel 3.

Skytteled
Framryckning sker genom att alla rör sig i samma spår. Spejare kan framrycka framför gruppen. Formen används i besvärlig terräng, när det finns risk att trampa på tråd- eller truppminor eller när framryckningen måste ske snabbt. Formen medger enkel ledning med chefen i täten. Eldberedskap och observation i sida är mycket god men begränsad i fronten. Näst siste soldat observerar normalt bakåt för att säkerställa att siste soldat är med.

Chefen kan välja att ha ett särskilt sensor- eller vapensystem i täten och framrycker då själv bakom täten.

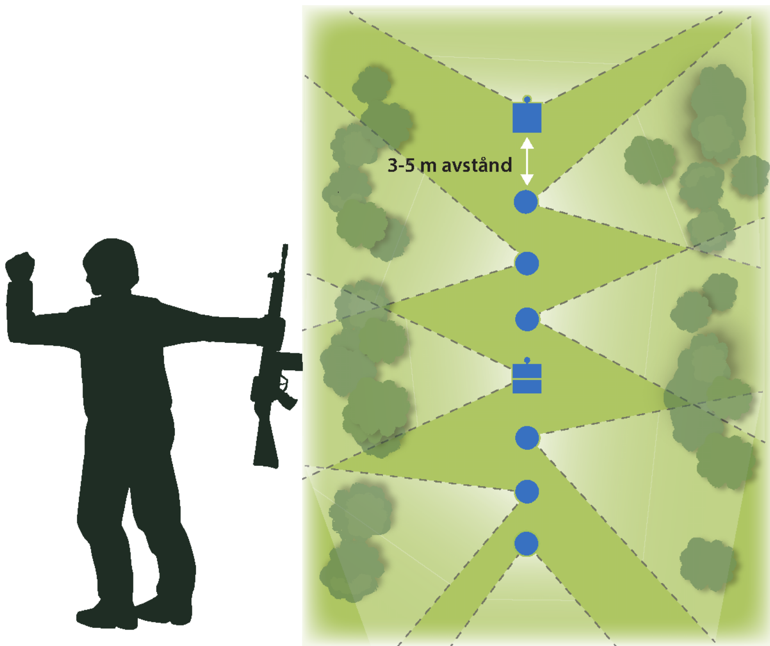

Bild 3:11. Exempel på grupp på skytteled.

Kommando: **”1. grupp! – vid STENEN! – mot BJÖRKEN! – skytteled! – på stället!”**

Skyttekolonn

Framryckning sker som vid skytteled med den skillnaden att soldaterna framrycker förskjutet i sida. Spejare kan framrycka framför gruppen. Formen medger hög hastighet och enkel ledning. Eldberedskap och observation framåt ökar jämfört med skytteled. Eldberedskap i sida är något lägre jämfört med skytteled. Skyttekolonn används då risken för sammanstöt är liten, då terrängens skydd och minfria områden kan utnyttjas samt vid framryckning i minerad terräng.

Spejare avdelas med syfte att upptäcka fienden, spår av fienden, minor, men även för att kunna välja lämpligaste framryckningsväg, säkra känsliga passager.

Spejare utrustas efter behov med t.ex. pansarskott, kikare, bildförstärkare, indikeringsutrustning etc. En till två soldater utgör spejare och framrycker framför gruppen.
Spejare ska ofta söka ögonsamband med gruppchefen. Avstånd avgörs av terräng och sikt.

Chefen kan välja att ha ett särskilt sensor- eller vapensystem i täten och framrycker då själv bakom täten.

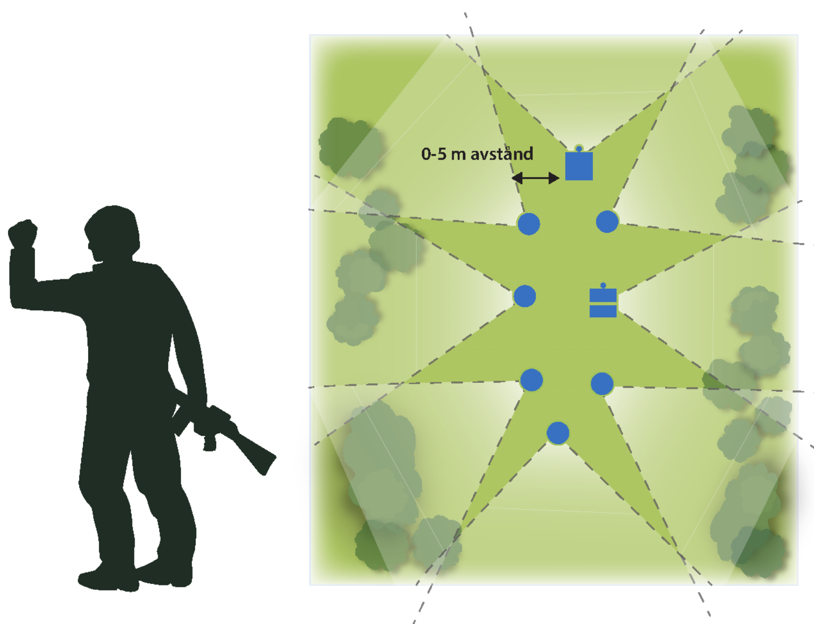

Bild 3:12. Exempel på grupp på skyttekolonn.

Kommando: **”1. grupp! – vid…! – mot …! – skyttekolonn – 5 meters lucka! – på stället!”**

Kommando: **”1. grupp! – vid…! – mot …! – skyttekolonn – 5 meters lucka! – Andersson, Karlsson spejare - på stället!”**

Skyttesvärm

Framryckning sker genom att gruppen rör sig i två spår. Normalt är luckan mellan omgångarna 20 meter. Eldberedskap och observation framåt och i sida är god. Formen används bl.a. i bebyggelse för att kunna ha uppsikt över de övre våningsplanen på motsatt sida. Skyttesvärm används också som en förberedelse för att gå ut på skyttelinje.

I tät bebyggelse på gata eller stråk där vägg eller mur finns på sidorna om gruppen kan observations och eldområden riktas över motsatta omgången.

Chefen kan välja att ha ett särskilt sensor- eller vapensystem i täten och framrycker då själv bakom täten.

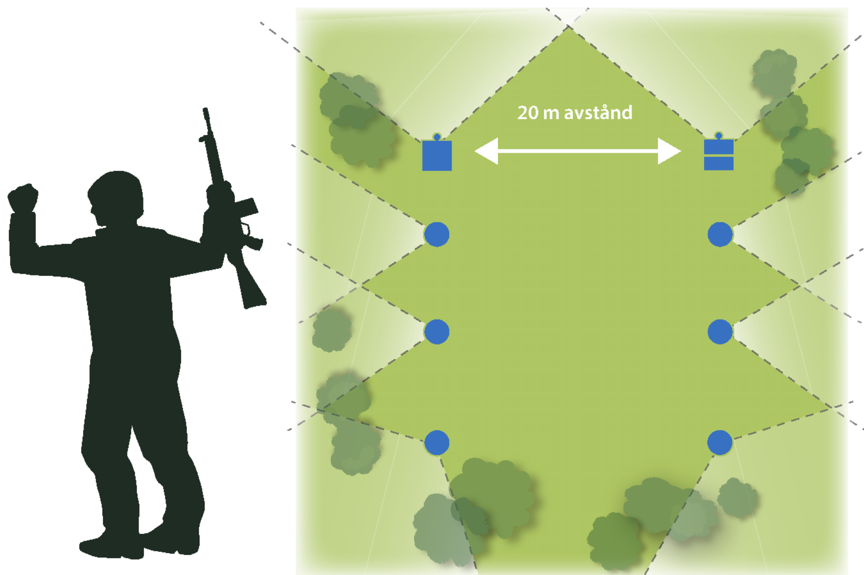

Bild 3:13. Exempel på grupp på skyttesvärm

Kommando: **”1. grupp! – vid…! – mot …! – skyttesvärm på stället!”**

Skyttekil

Framryckning sker genom att gruppen rör sig i kilform. Eldberedskap och observation framåt är mycket god och i sida god. Formen kräver samordning och aktiv ledning och begränsar framryckningshastigheten. Skyttekil används också som en förberedelse för att gå ut på skyttelinje.

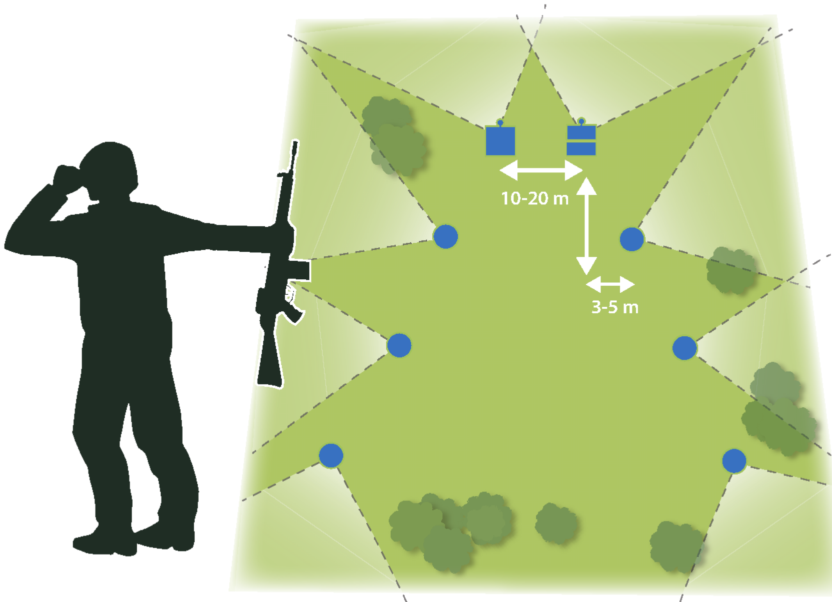

Bild 3:14. Exempel på grupp på skyttekil

Kommando: **”1. grupp! – vid…! – mot …! – skyttekil på stället!”**

Skyttelinje

Framryckning sker på linje sida vid sida. Formen ger maximal eldberedskap och observation framåt. Den ger minimal eldberedskap och observation i sida. Formen kräver samordning och aktiv ledning och begränsar framryckningshastigheten. Skyttelinje används bl.a. då gruppen strider i anfallsmål och vid strid från stridsställning. Skyttelinje används i tät skog, och vid framryckning då hög stridsberedskap i fronten krävs och då risken för minor är liten.

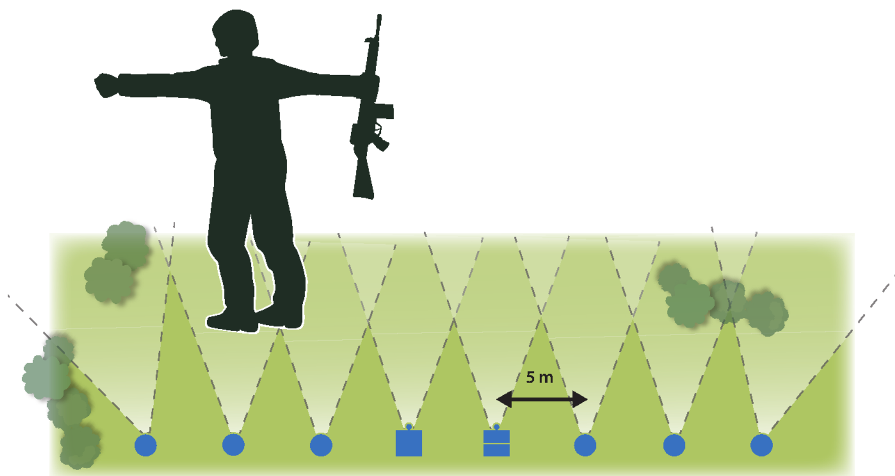

Bild 3:15. Exempel på grupp på skyttelinje.

Kommando: **”1. grupp! – vid…! – mot …! – skyttelinje på stället!”**

Pilformering. Formen används då man vill ha eldberedskap och observation åt alla håll. Formen medger omfattning med den bakre omgången vid sammanstöt i front. Pilformering kan med fördel användas du hundekipage ska framrycka i täten.

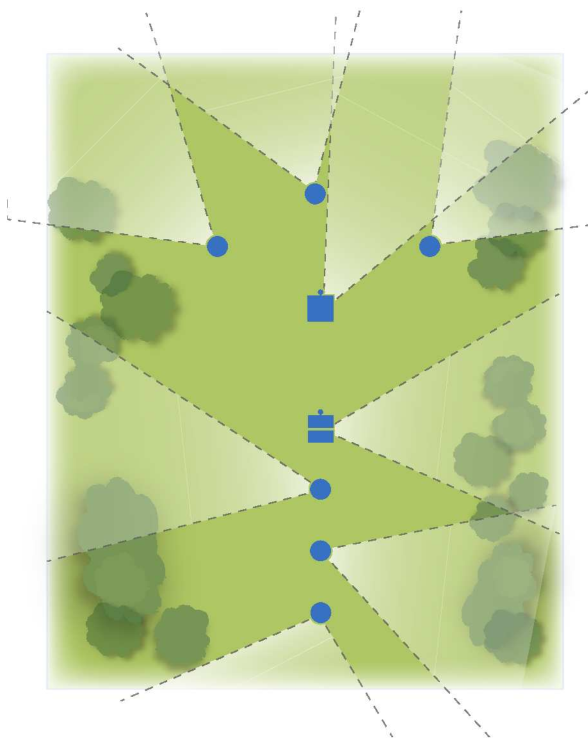

Bild 3:16. Exempel på grupp på pilformering

Kommando: **”1. grupp! – vid…! – mot …! – pilformering – på stället!”**

Övriga former. Gruppchefen kan besluta om att nyttja andra tillfälliga grupperingsformer utifrån läget och organisation på gruppen. Föröva växlingar av tillfälliga formeringar om möjligt.

Grupperingsformer vid halt

Gruppering vid tillfällig halt

Gruppen behåller sin stridsgrupperingsform.

Främste soldat blir post framåt, siste soldat blir post bakåt övriga bevakar sitt huvudsakliga observationsområde. Soldaterna intar låga ställningar.

Avstånd och luckor behålls förutom för näst siste man som sätter sig närmare siste man. Sista stridsparet håller ihop för att säkerställa att siste man kommer med då rörelsen fortsätter.

Vid tillfällig halt i mörker och dålig sikt förtätas grupperingen. Syftet är att behålla observation och eldberedskap samtidigt som tecken och orienteringar enklare kan vidarebefordras inom gruppen.

Kommando: **Halt!**

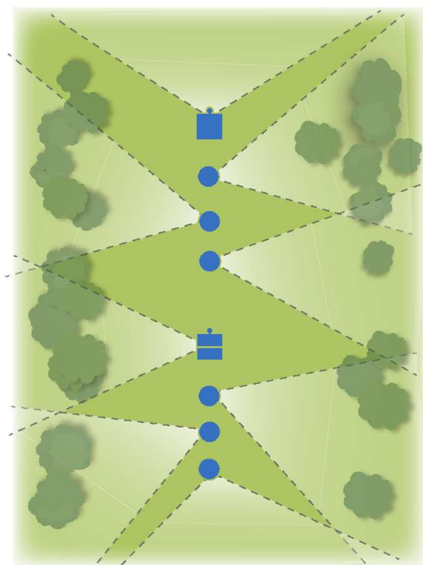

Bild 3:17. Grupp vid tillfällig halt.

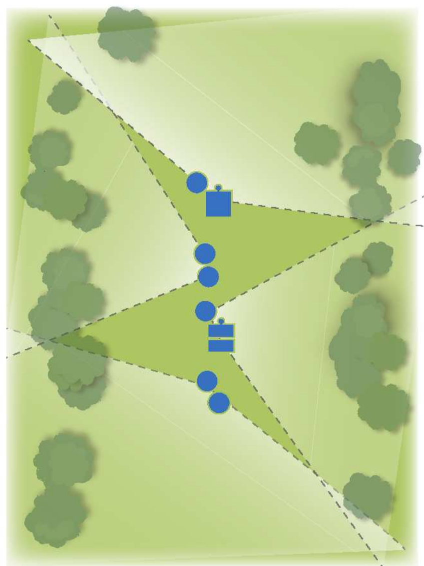

Bild 3:18. Grupp vid tillfällig halt i mörker/nedsatt sikt.

Runtomkringförsvar
Runtomkringförsvar nyttjas under orientering och ordergivning under kort tid.

I syfte att behålla stridsparen samgrupperade kan följande metod användas då grupp på led eller kolonn intar runtomkringförsvar:

Observation och eldberedskap utåt. Kontrollera rättning och samband med sidokamrater.

Post avdelas. Finns hot i flera riktningar sätts flera poster ut.

På gruppchefs tecken – samling inåt mitten.

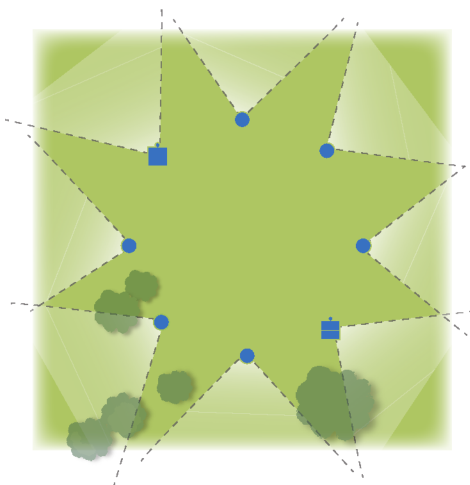

Bild 3:19. Exempel på gruppering för runtomkringförsvar.

Kommando: ”**Halt – runtomkringförsvar (igelkott)!**”
En grupp med hundekipage som framrycker som förgrupp eller tar terräng framrycker vanligen på endera:

- Skyttekolonn,
- Skyttekil,
- pilformering,
- Y-formering.

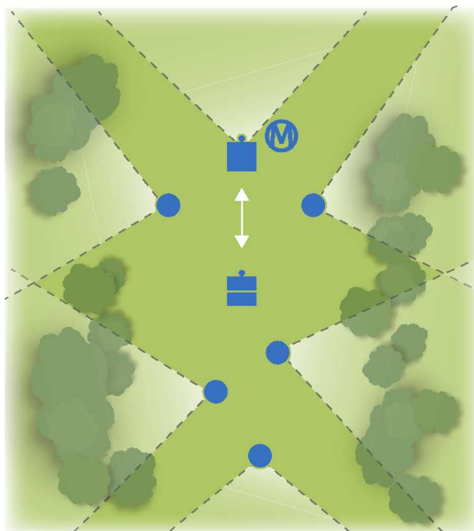

Bild 3:20. Exempel på förpatrull med hund (pilformering).

3.1.1 Framryckning längs gata/genom byggnader

3.1.1.1 Framryckning längs gata

Pluton framrycker normalt längs en gata (undantag kan göras då plutonen uppträder enskilt), men bör disponera ytterligare två gator för att kunna breddgruppera samt genomföra omfattning eller kringgång.
Framryckning i bebyggelse sker normalt utanför byggnader. Framryckning utomhus lämpar sig då högt tempo efterfrågas, då det är låg risk för sammanstöt eller då motståndaren förväntas bjuda på svagt motstånd.

Gatans bredd avgör plutonens stridsgrupperingsform. Plutonen framrycker normalt på stridstriangel/kvadrat med första grupp som riktgrupp.

3.1.1.2 Framryckning genom byggnad

Framryckning igenom byggnader sker då dold framryckning krävs eller då motståndaren behärskar gatorna med eld och hans mineringar och fältarbeten hindrar vår framryckning utefter gator. Framryckning inomhus medför att det blir svårare att hålla sambandet inom plutonen. Förbandet

framrycker normalt på stridskolonn igenom bottenvåningen (markplan). Då en hög eldberedskap eftersträvas sker framryckningen regelmässigt som vid genomsök. Framryckningsvägen igenom byggnader, bör märkas ut för att underlätta bakomvarandes framryckning samt underlätta tranporter av skadade och underhåll ("Livlina"). Tänk på att det som var oförsvarad terräng för fem minuter sedan inte nödvändigtvis är det senare.

Då plutonen framrycker kan skarpskyttar och understödsvapen användas för understöd. De kan antingen gruppera som flankskydd för att kunna avge eld längs parallella gator och stråk eller framrycka med plutonen från eldställning till eldställning och därigenom understödja plutonens framryckning.
Genom att gruppera i högt belägna eldställningar ges en klarare lägesbild samtidigt som välriktad eld kan avges för att understödja plutonen.

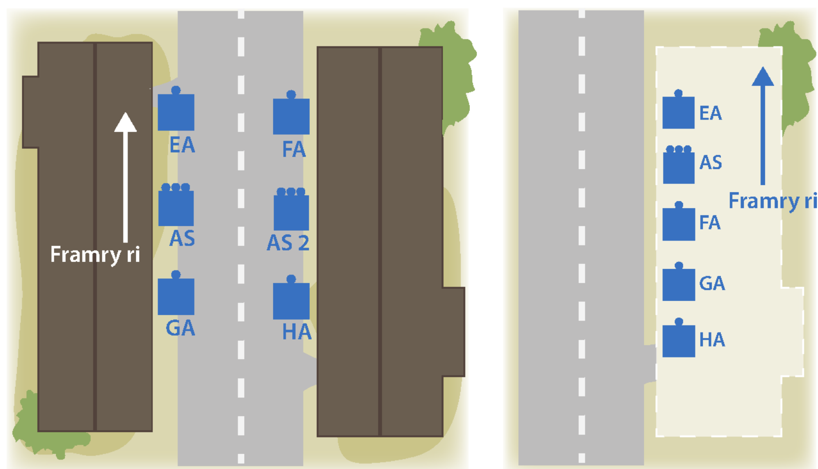

Bild 3:21. Exempel på pluton som framrycker längs en gata med två grupper i täten och exempel på pluton som framrycker i byggnad.

3.2 Sammanstöt

3.2.1 Grunder

Sammanstöt innebar en plötslig stridskontakt med motståndaren på annan plats än den förväntade.

Sammanstöt kan ske som två olika situationer;

- Vi är i *förhand*, d v s vi upptäcker motståndaren innan motståndaren upptäcker oss,
- vi är i *efterhand*, d v s motståndaren upptäcker oss först och öppnar eld,

3.2.2 Grupp

När gruppen hamnar i sammanstöt kan den enskilde soldaten vara i olika situationer. Det kan vara så att en soldat inte upptäcker motståndaren innan motståndaren skjuter – den soldaten är då i efterhand. Soldatens stridsparskamrat däremot kan ha sett motståndaren innan eld öppnas – stridsparskamraten är då i förhand. Allt detta kan ske väldigt fort.

Vid sammanstöt med motståndaren ska din grupp kunna;

- *Framrycka och nedkämpa* motståndaren genom samordning av eld och rörelse,
- *ta stridsställning* och därifrån
- – nedkämpa motståndaren
- – understödja sidogruppen
- – försvara tagen terräng,
- *bibehålla stridskontakten* med motståndaren under fram- eller tillbakaryckning,
- *lösgöra från stridskontakten* och genomföra *kringgång,*

(fortsätta framryckningen) eller genomföra *urdragning* (tillbakarycka).

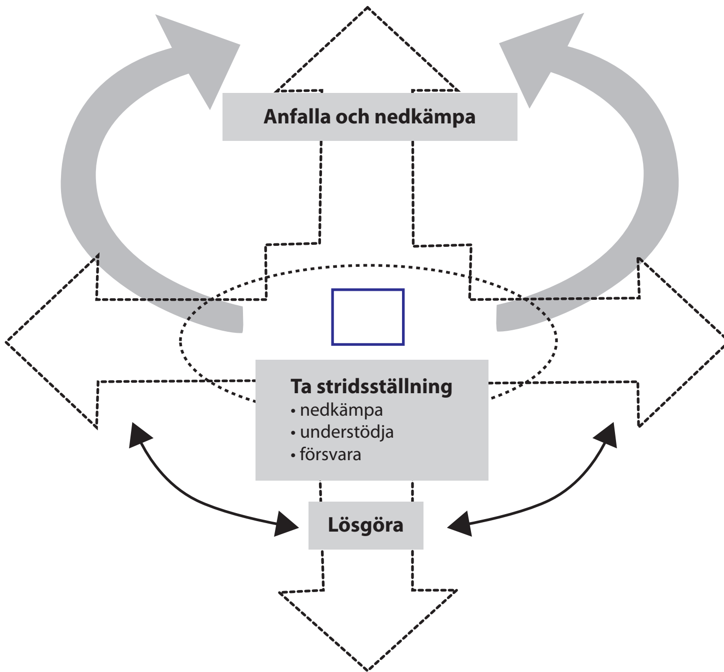

Bild 3:22. Sammanstöt med motståndare (principbild).

Förhandssituation

Om gruppen är i förhand måste *gruppchefen* snabbt bestämma om gruppen ska;

- *Öppna eld* och nedkämpa motståndaren eller,
- *inte öppna eld* för att kunna kringgå motståndaren eller tillbakarycka.

Motståndaren nedkämpas genom att gruppen snabbt och dolt söker sig ut på skyttelinje (stridsgrupperar) och;

- *Anfaller* med eld och rörelse eller,
- *tar stridsställning* och öppnar eld.

Efterhandssituation
Om gruppen är i efterhand ska gruppen;

- Ta skydd och besvara elden,
- eventuellt kasta rökhandgranater för att skapa ett tillfälligt skyl,
- dolt försöka ta sig ut på skyttelinjen i höjd med gruppchefen – fronten ska vara mot motståndaren.

Därefter måste du snabbt bestämma om din grupp ska;

- Anfalla och nedkämpa motståndaren,
- genomföra sidoförflyttning för att söka ny stridsställning och därefter nedkämpa motståndaren,
- försvara stridsställning,
- lösgöra för att kunna kringgå motståndaren eller tillbakarycka.

Vad du som gruppchef väljer att göra beror på;

- Uppgiften,
- motståndaren,
- terrängen.

Som gruppchef – fastställ i förväg hur gruppen ska agera vid olika former av sammanstöt. Om händelseförloppet inte blir som du tänkt – ge kommando för annat agerande.

Det gäller att agera snabbt så att en vunnen framgång kan utnyttjas för att ytterligare bekämpa motståndaren eller ta ytterligare terräng. Var beredd att understödja eller framrycka. Var framförallt beredd på att möta motanfall!

Rapportera till plutonchefen om du löst uppgiften och ge eventuellt förslag på nästa steg. Exempel: 1grp har tagit anfallsmålet, motståndaren viker. Vi försvara taget anfallsmål och är beredda att stridsspana fram till dungen. Vidta åtgärder enligt *Försvar av taget anfallsmål*.
Kommando: ”Eldställning!”

3.2.3 Metoder för grupps eld och rörelse

Innan förbandet påbörjar lösandet av sin uppgift bör åtgärder vid sammanstöt, metod för stormning m.m. klaras ut. Detta kan även styras i förbandets *Stående Order*. Åtgärderna förövas. På så sätt minimeras antal kommandon och risken för missförstånd minskas.

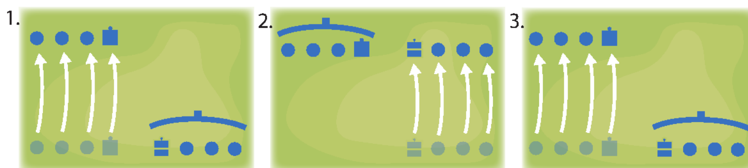
De metoder som gruppen kan använda är;
- Ansatsvis,
– fram- och tillbakaryckning,
– vänster och höger,
- växelvis,
– fram- och tillbakaryckning,
– vänster och höger,
- omfattning höger eller vänster,
  understöd (strid från stridsställning),
- närstrid (”Gå på marsch”).

Därutöver används också;
- Eldstötsförfarande,
- stormningsförfarande,
- blixtlåsförfarande höger eller vänster,
- korridorförfarande,
- sammanstöt.

Ansatsvis framåt/bakåt

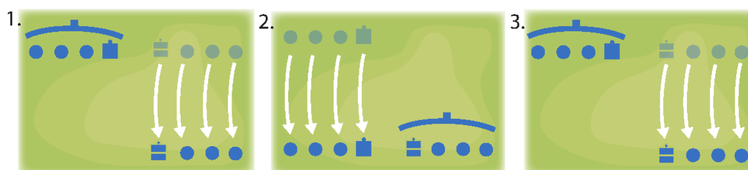
Ansatsvis inom gruppen

Ansatsvis framåt

Kommando: **”1. grupp – ansatsvis framryckning – (2. omgång understödjer!) – 1. omgång – framåt!”**

Ansatsvis bakåt

Kommando: **”1. grupp – ansatsvis tillbakaryckning – (1. omgång – understödjer!) – 2. omgång – bakåt!”**

Bild 3:23. Ansatsvis framåt/bakåt.

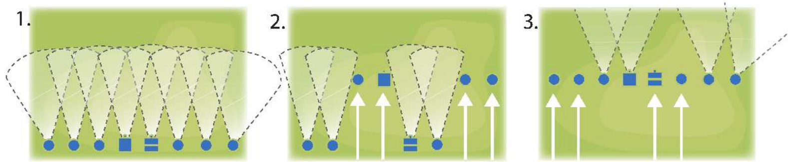
Beroende på terrängen och val av vapen – ta ut lucka mellan omgångarna så att understöd med eld kan ske!

1.omgång framrycker till lämplig stridställning framför och på sidan om 2.omgång. 2.omgång framrycker alltid till i höjd med 1.omgång.

Ansatsvis med varianter

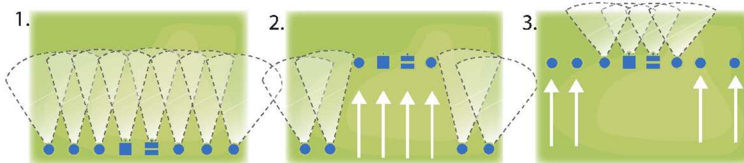
Beroende på terrängen och val av vapen – ta ut lucka inom och mellan omgångarna så att understöd med eld kan ske!

Ansatsvis inom omgångarna.

Kommando: **”1. grupp – omgångsvis ansatsvis framryckning – framåt!”**

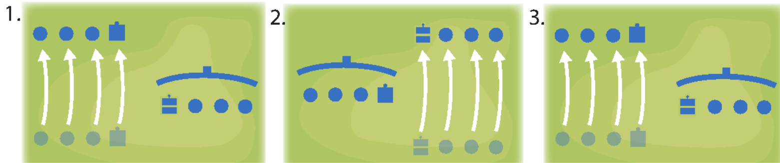
Ansatsvis med början på mitten.

Kommando: **”1. grupp – med början på mitten – ansatsvis framryckning – framåt!”**

Bild 3:24. Varianter på ansatsvis.

Växelvis framåt/bakåt
Växelvis framåt

Kommando: **”3. grupp – växelvis framryckning – (2. omgång – understödjer!) – 1. omgång – framåt!”**

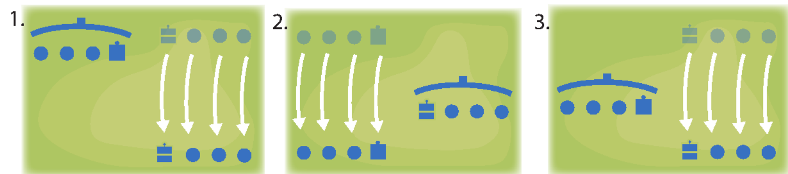
\- - -

”1. omgång – hitom KRÖNET – eldställningar!”

\- - -

”2. omgång – framåt!”

Växelvis bakåt

Kommando: **”3. grupp – växelvis tillbakaryckning – (1. omgång – understödjer!) – 2. omgång – bakåt!”**

Gruppchefens omgång kvarstannar och understödjer 2.omgångens tillbakaryckning. 2.omgång tar stridsställning 5-20 m bakom, understödjer 1.omgångens tillbakaryckning osv.

Bild 3:25. Växelvis framåt/bakåt.

Beroende på terrängen och val av vapen – ta ut lucka mellan omgångarna så att understöd med eld kan ske!

Du och din grupp har endast några tiondels sekunder på er att ta initiativet – gör det och gör det kraftfullt!

Plutonchefen och gruppchefen kan beordra att luckor och avstånd minskas för att man ska kunna ha samband med varandra.

3.2.4 Pluton

Du anger med riktlinjer hur din pluton ska agera vid sammanstöt. Dessa åtgärder bör vara sedan tidigare inövade och finnas med i plutonens stående order. Vid sammanstöt ska plutonen i första hand fokusera på objektet och försöka med huvuddelen kringgå motståndet. Del av plutonen binder och därefter lösgör sig. Pluton som framrycker som förpluton i kompani kan få till uppgift ett binda/nedkämpa i syfte att övriga kompaniet kringgår motståndaren.

Beroende på hur plutonen är indelad under framryckningen (t.ex. understödsguppens placering), buret vapenalternativ samt stridsvärde väljer du som plutonchef hur du ska utnyttja de olika grupperna vid sammanstöt under framryckning.

3.2.5 Plutons åtgärder vid sammanstöt framifrån under framryckning

3.2.5.1 Metod för frontalanfall

Situation;

- Plutonen är under framryckning på stridskolonn,
- sammanstöt där den grupp som får sammanstöt uppfattar motståndaren som svag,
- gruppchefer och plutonchef vet att strid ska undvikas och man ska gå mot målet istället!

En framgångsfaktor är att frontanfall sker med lokal överlägsenhet mot en motståndare med lågt stridsvärde i syfte att slå denne i strid och när enkelhet, hastighet och tempo är nödvändigt för att bibehålla initiativet och vinna striden.

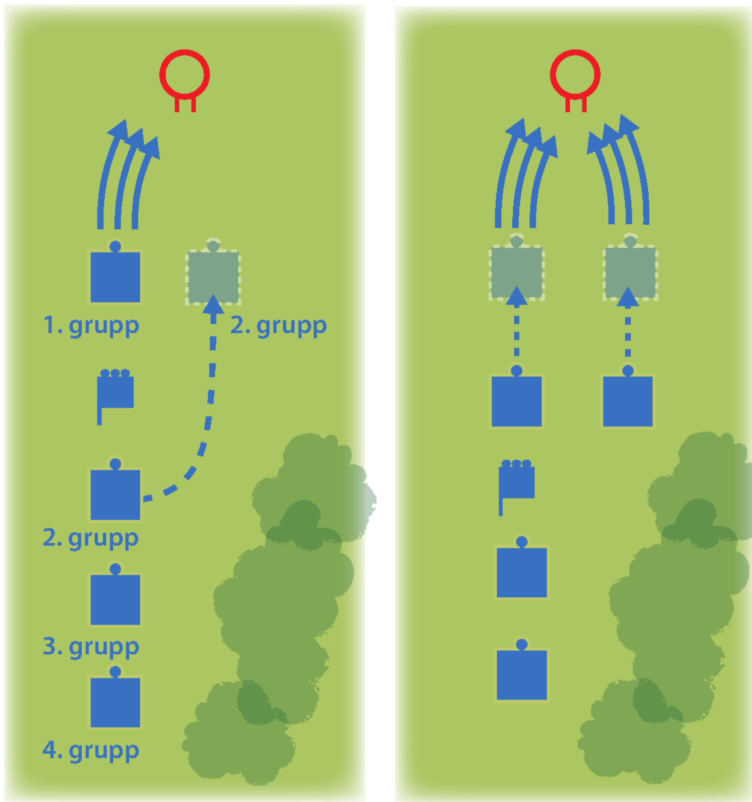

Bild 3:26. Exempel på frontalanfall.

A. Sammanstöt
Förgruppen agerar enligt grupps sammanstöt.
Därefter fattar du som plutonchef beslut om att en grupp ska ta stridsställning till höger om främsta gruppen och framrycka med eget understöd och nedkämpa motståndaren.

Om förgruppen tar stridsställning tar bakomvarande grupp stridsställning på din order till höger eller till vänster om förgruppen. *”2.grupp, ta stridsställning till höger om 1.grupp”*

B. Ansatsvis eller växelvis framryckning mellan de båda tätgrupperna och nedkämpning av motståndaren.
"1.grupp och 2.grupp- ansatsvis framåt-(2.grupp- anläggning)-1.grupp-framåt! "
Alternativt
"1.grupp och 2.grupp, 1.grupp riktgrupp, FRAMÅT"
Detta innebär att 1.gupp och 2.grupp framrycker med eget understöd med 1.grupp som riktgrupp.

3.2.5.2 Metod för kringgång

Situation:

- Plutonen är under framryckning på stridskolonn,
- sammanstöt där den grupp som får sammanstöt uppfattar motståndaren som stark och själv inte kan få eldöverlägsenhet. Plutonen kan inte vinna den initiala eldstriden.
- ny punktsats -gruppchefer och plutonchef vet att strid ska undvikas och man ska gå mot målet istället !

Vid kringgång undviker plutonen stridskontakt med motståndarens huvudstyrka och anfaller för att ta nyckelterräng på djupet av motståndarens gruppering t.ex. objektet! På så sätt tvingas motståndaren att parera och avdela resurser för att möta detta hot. Syftet för hemvärnsplutonen under uppgiften ta objekt är att inte bindas i strid. Plutonchefen nyttjar mindre del för att nedhålla motståndaren och huvuddelen för att fortsätta mot objektet.

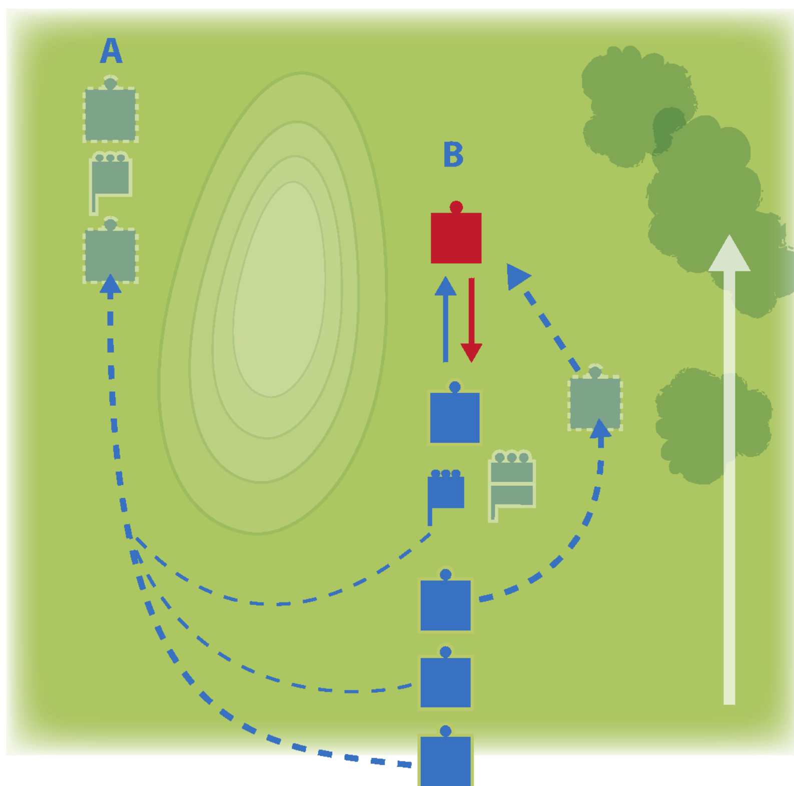

Bild 3:27. Exempel på kringgång.

A. Förgruppen agerar enligt grupps sammanstöt och tar stridsställning. Därefter fattar du beslut om att ta stridsställning med två grupper samt göra omfattning med två grupper och ta objektet.

B. Du ger order till din ställföreträdande plutonchef:
”Understöd 3.grupp och 4.grupp omfattning vänster till objektet med 1.grupp och 2.grupp. Skjutgräns vänster är höjdens högra del”.

Stf plutonchef grupperar 2.grupp till vänster eller höger om 1.grupp.
”Order: 2.grupp ta stridsställning till höger om 1.grupp, nedhåll motståndaren vi.., beredd understödja plutonens fortsatta framryckning”.

Du ger order till 3.grupp och 4.grupp:
”Orientering: Vi gör omfattning vänster och går mot objektet. med 3.grupp och 4.grupp. 1.grupp och 2.grupp understödjer. Skjutgräns vänster är höjdens högra del.”
Order: ”3.grupp ny förgrupp, gör kringgång till vänster om höjden framryck över … mot objektet. 4.grupp framrycker bakom 3.grupp.
4.grupp framryck bakom 3.grupp.”

Stf plutonchef med två st grupper nedhåller alternativt nedkämpar motståndaren i syfte att understödja övriga plutonens kringgång. Om möjlighet ges ansluter en eller två grupper i kön på plutonen.

C. Plutonen gör kringgång vänster och bryter in mot objektet och strider enligt metoden strid i anfallsmål med två st grupper.

3.2.5.3 Metod för omfattning

Situation:

- Plutonen framrycker som förpluton i kompaniet. Plutonen har som beredduppgift att vid sammanstöt nedkämpa eller binda motståndaren och bakomvarande pluton övertar främsta plutons uppgift.
- Plutonen framrycker på stridskolonn. Sker framryckningen på stridstriangel vidtas samma åtgärder, skillnaden blir att plutonen redan har mer eldkraft i fronten,
- Plutonen får sammanstöt och kan inte få eldöverlägsenhet vid den initiala eldstriden,
- Plutonen får till uppgift att binda alt nedkämpa motståndaren, i syfte att möjliggöra resten av kompaniets framryckning.

Enkel omfattning
I en omfattning binds först motståndarens frontala försvar av en eller flera grupper som bibehåller stridskontakten. Detta syftar till att understödja huvuddelen av plutonen som manövrerar mot motståndarens svaga punkter d.v.s. flanker och rygg. Plutonchefen leder anfallsrörelsen. Ställföreträdaren leder understödet. Bakre grupper som deltar i omfattningen

ska vara beredda på att anfalla ytterligare in på djupet eller skydda plutonens flank mot motståndarens motanfall.

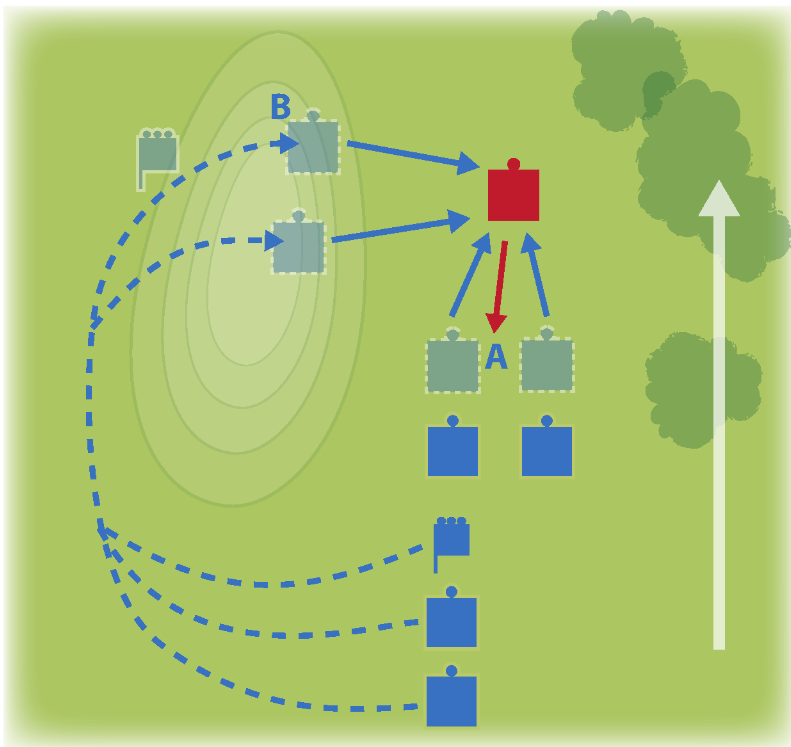

Bild 3:28. Exempel på enkel omfattning med pluton.

A. Förgruppen agerar enligt grupps sammanstöt och tar stridsställning. Därefter fattar du som plutonchef beslut om att med understöd av två grupper göra omfattning och nedkämpa motståndaren med två grupper.

B. Du ger order till din ställföreträdande plutonchef
”Understöd 3.grupp och 4.grupps omfattning vänster med 1. och 2.grupp. Skjutgräns vänster är höjdens högra del”.
Stf plutonchef samordnar understödet med 1. och 2.grupp.

Du ger order till 3.grupp och 4.grupp;
”Orientering: Vi gör omfattning vänster med 3. och 4.grupp. 1. och 2.grupp understödjer. Skjutgräns vänster är höjdens högra del.
Order: 3.grupp ny förgrupp, gör omfattning till vänster om höjden. 4.grupp framrycker bakom GA.”

Stf plutonchef med två grupper nedhåller/nedkämpar motståndaren i syfte att understödja övriga plutonens omfattning.
C. Plutonen gör omfattning vänster med 3. och 4.grupp. 1.grupp och 2.grupp understödjer. 3. och 4.grupp framrycker och nedkämpar motståndaren eller tar stridsställning och understödjer övriga plutonens anfall.

3.2.5.4 Metod för lösgörning(urdragning)

Situation:
- Plutonen är under framryckning på stridskolonn.
- Främst gruppen får sammanstöt framifrån och får skadade på gruppen.
- Plutonen kan inte utveckla tillräckligt med eldkraft för att fortsätta framryckningen.
- Plutonchefen beslutar att lösgöra hela plutonen(urdragning).

Lösgöring syftar till att bryta stridskontakten och dra ur egna förband för andra uppgifter.
Vid lösgöring bryts stridskontakten genom förflyttningar i skydd bakåt. Förflyttningarna kan understödjas med eld och avskärmande rök.

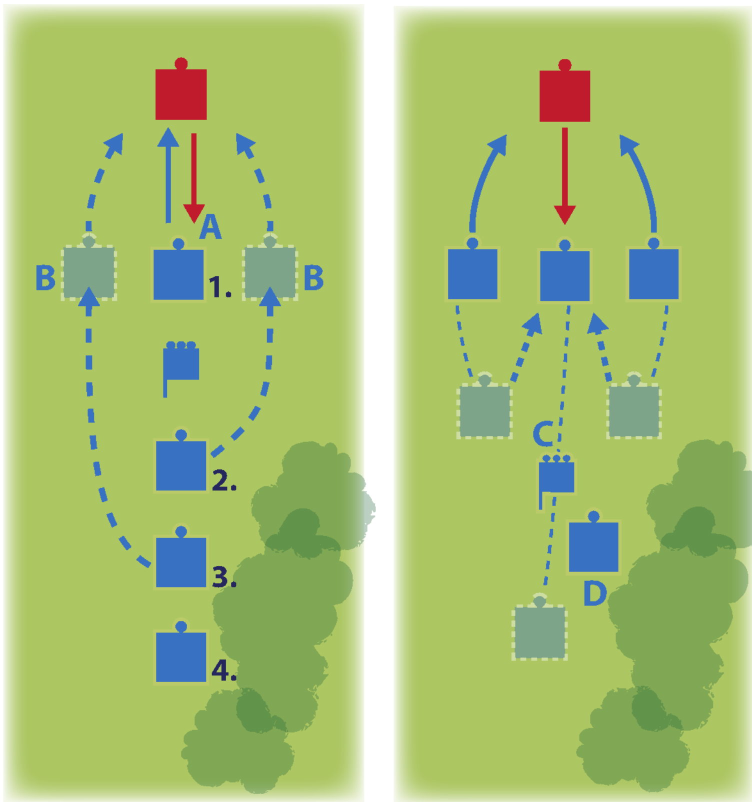

Bild 3:29. Exempel på lösgörning med pluton.

A. Förgruppen agerar enligt grupps sammanstöt och tar stridsställning. Skadade på gruppen.

B. Plutonchefen grupperar 2. grupp till höger och 3.grupp till vänster om 1.grupp för att utveckla tillräckligt stor eldkraft för att kunna lösgöra plutonen.
”Orientering: Vi ska gruppera en grupp på varje sida om första grupp för att kunna lösgöra 1.grupp, en grupp i reserv.

Order: 2.grupp ta stridsställning till vänster om 1.grupp, understöd 1.grupps urdragning, bereddatt dra ur växelvis.
3.grupp ta stridsställning till vänster om 1.grupp, understöd 1.grupps urdragning, bereddatt dra ur växelvis.
Stf plutonchef beredd att med 4.grupp understödja 1. Grupp med sjuktransport alternativt förbereda stridsställningar längre bak."

C. 2.och 3.Grupp understödjer 1.Grupp urdragning., påbörjar därefter ansatsvis tillbaka ryckning. ”2. och 3. Grupp ansatsvis mellan grupperna, tillbakaryckning. 2. Grupp börjar."

D. 4. Grupp beredda att försvara stridsställning för att lösgöra främre grupper.

3.2.6 Plutons åtgärder vid sammanstöt i flanken

Plutonen vidtar samma åtgärder som vid tidigare exempel på sammanstöt i fronten. Exemplet nedan visa åtgärder för kringgång.
Situation:

- Plutonen är under framryckning på stridskolonn,
- Sammanstöt i flanken där den grupp som får sammanstöt uppfattar motståndaren som stark.

Plutonchefen nyttjar mindre del för att nedhålla motståndaren och huvuddelen för att fortsätta mot objektet. De delar av plutonen som kan lösgöras ansluter sedan i kön på plutonen.

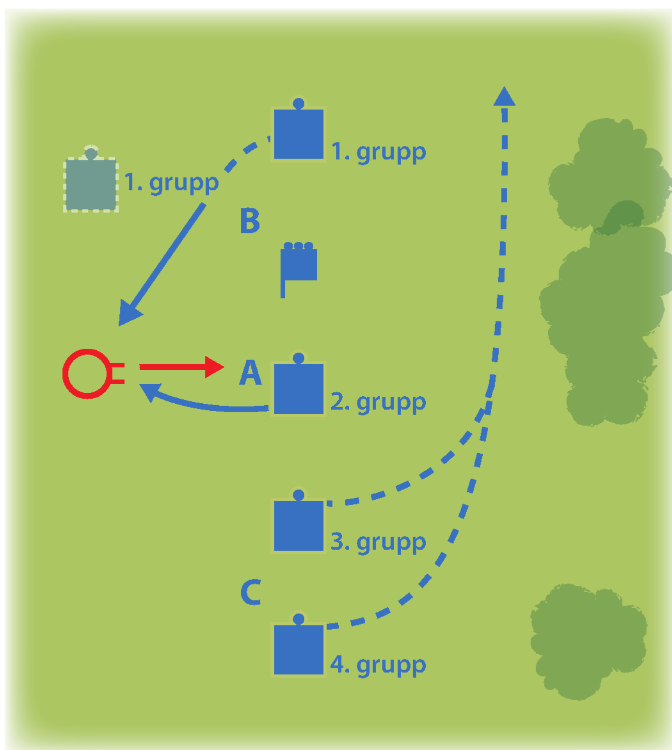

Bild 3:30. Exempel på sammanstöt i sidan, kringgång.

A. Gruppen som får sammanstöt agerar enligt grupps sammanstöt och tar stridsställning.
Därefter fattar du beslut om att med understöd av två grupper göra kringgång och fortsätta framryckningen med två grupper.

B. Du ger order till din ställföreträdande plutonchef
”Understöd 3. och 4.grupps kringgång höger med 1. och 2.grupp, skjutgräns höger är…”.
Stf plutonchef samordnar understödet med 1. och 2.grupp.

Du ger order till 3. och 4.grupp;

”Ori: Vi gör kringgång höger med 3. och 4.grupp. 1. och 2.grupp understödjer. Skjutgräns höger är…. .

Order: 3.grupp ny förgrupp, gör kringgång till höger om höjden. 4.grupp framrycker bakom 3.grupp. 4.grupp framryck bakom 3.grupp.”

Stf plutonchef med två st grupper nedhåller/nedkämpar motståndaren i syfte att understödja övriga plutonens omfattning.
C. Plutonen gör kringgång höger med 3. och 4.grupp. 1. och 2,grupp understödjer. När 3.och 4.grupp har passerat understödet fattar plutonchefen beslut om 1.och 2.grupp ska kvarstanna eller lösgöras.

3.2.7 Plutons sammanstöt i bebyggelse

3.2.7.1 Sammanstöt i front eller rygg

Om gruppen hamnar i sammanstöt med en *svag motståndare* i front/rygg bör gruppen ta initiativet genom att agera offensivt. Gruppen bekämpar om möjligt med eldhandvapen.

Grundmetod vid sammanstöt i front eller rygg är för pluton likväl som för grupp ”Gata bakåt/framåt”. Om du som är plutonchef ger order ”Gata bakåt/framåt” ska båda de två främre grupperna agera enligt principen ”Gata bakåt/framåt”. Du bör dock inte detaljstyra hur gruppchefen ska lösa situationen. Plutonen framrycker normalt på stridstriangel/kvadrat och kan därmed ta och försvara närmaste skydd (sidogata eller motsv.) med den eller de grupper som framrycker bakom. Vid sammanstöt i front eftersträvas att genomföra omfattning alternativt kringgång.

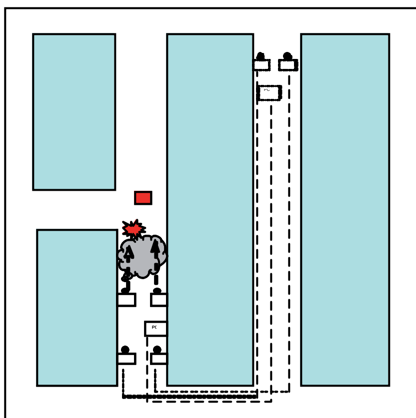

Bild 3:31. Exempel på plutons åtgärder vid sammanstöt längs gata när plutonen gör kringgång.

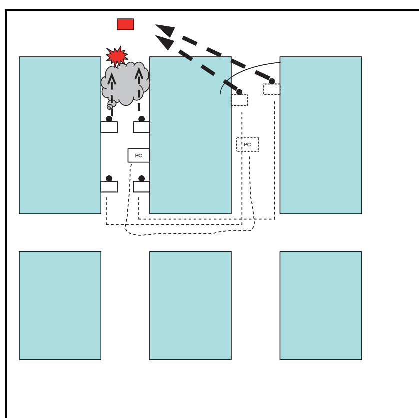

Bild 3:32. Exempel på plutons åtgärder vid sammanstöt längs gata när plutonen gör omfattning och nedkämpar motståndaren.

3.2.7.2 Sammanstöt i front eller rygg

Vid en sammanstöt i front eller rygg sker förflyttning normalt till närmsta skydd för att där omorganisera och ge order för fortsatt verksamhet, härvid kan gruppen framrycka:

Bakåt	Lösgöra sig från stridskontakten och tillbakarycka bort från motståndaren till närmsta skydd.
Framåt	Anfalla framåt mot motståndaren till närmsta skydd (t.ex. då motståndet ska nedkämpas direkt, inget bättre skydd erbjuds eller då avståndet till motståndaren snabbt ska minskas).
In i byggnader	Ta skydd inne i byggnader t.ex. då inget bättre skydd erbjuds. T.ex. då gruppen fått flera skadade, motståndarens eldgivning inte tillåter förflyttningar längs gatan eller då anfallet fortsätter genom byggnaden.

Gruppen kan använda följande metoder vid sammanstöt i front eller rygg;

- Gata bakåt,
- blixtlås framåt/bakåt,
- korridor bakåt,
- gata framåt.

3.2.7.3 Sammanstöt i sida

Vid en sammanstöt i sida sker urdragning normalt i sida till närmsta skydd där gruppen omorganiseras och order ges. Härvid har en grupp följande alternativ i prioritetsordning:

Urdragning i sida	Till närmsta tidigare passerat skydd och i andra hand till närmsta okända ej tidigare passerat skydd.
In i byggnader	Sker i då inget bättre skydd erbjuds, då gruppen fått flera skadade eller motståndarens eldgivning inte tillåter förflyttningar längs gatan.
Över gatan	Förflyttning sker över gatan mot motståndarens sida för att komma ur motståndarens eldgivning och för att komma till närmsta skydd. Metoden kan användas t.ex. då motståndaren grupperat på övre våningsplanen eller vid längre stridsavstånd där det finns skydd (t.ex. en mur) mellan motståndaren och gruppen. Förflyttningen sker antingen som vid övergång av väg med hela gruppen på en gång eller med en omgång i taget. Därefter kan gruppen beroende på situationen och motståndaren, antingen genomföra urdragning eller bryta in i byggnaden för nedkämpa motståndaren.

Gruppen kan vid sammanstöt framifrån eller i sida använda sig av:

- Korridor eller
- Blixtlås

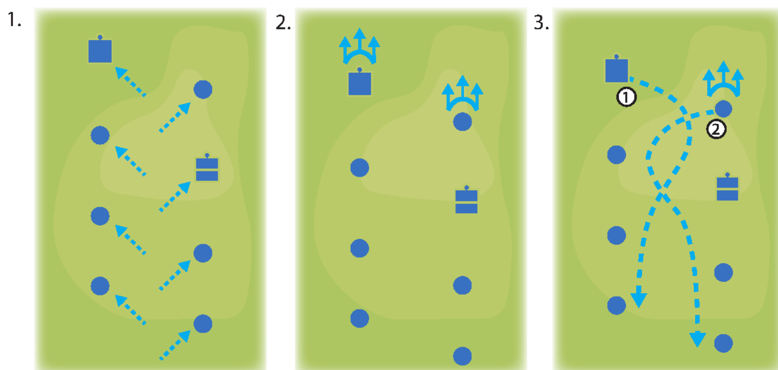

Bild 3:33. Korridorförfarande.

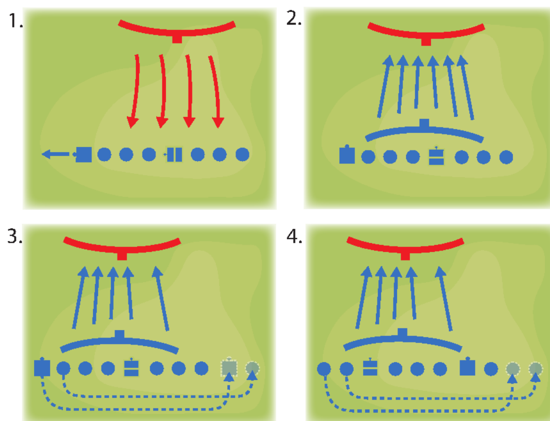

Bild 3:34. Blixtlåsförfarande.

3.3 Hundtjänst

3.3.1 Hundtjänst allmänt

Genom att använda hund ökar plutonens möjlighet att få förvarning. Plutonen kan med hjälp av hunden agera aktivt och i förhand. Störst effekt erhålls om hundarna används tidigt och vid framskjutna platser/områden i anslutning till där plutonen löser sin uppgift.

3.3.2 Ansvarsförhållanden

Du är i egenskap av plutonchef ansvarig för, samt leder plutonens hundtjänst. Du stöds av hundbefälet på kompaniet.

Som gruppchef ansvarar du för av plutonchefen tilldelat hundekipage, d.v.s. hundförare och hund.

Hundföraren är ansvarig för hundens skötsel och tjänstbarhet.

3.3.3 Hundens kapacitet

Syn, lukt och hörsel är hundens viktigaste sinnen. Hunden fångar upp vittring och ljud som avviker från omgivningen. Den använder alltid sina sinnen även om den är i vila.

Patrullhunden har förmåga att;
Upptäcka spår som är helt nya till flera timmar gamla, känna vittring på flera hundra meter (beroende på vindstyrka, vindriktning och terräng), riktningsbestämma och att följa en ljudkälla, sortera bort ”normalt ljud” som trafikbuller och andra kontinuerliga ljudkällor, se bättre i mörker än en människa och har inga problem med att arbeta i mörker, upptäcka rörelser i omgivningen på långa avstånd, men har begränsad förmåga att urskilja konturer (stillastående objekt) och kan inte se färger.
Hunden kan arbeta under lång tid och en erfarenhet är att det ofta är hundförarens stridsvärde som är gränssättande.
Kapaciteten varierar dock från hund till hund. Faktorer som stridsvärde, väderlek m.m. påverkar också i hög grad hundens kapacitet.

3.3.4 Användning

Hunden används vid fast och rörlig bevakning samt när ett objekt tas. Den kan användas i alla typer av terräng, även den marina eller urbana terrängen.
Den är utbildad att markera;

- Vittring av människa,
- föremål som vidrörts av människa,
- ljud som frambringats av människa,
- spår där människa tidigare gått.

3.3.5 Rutintjänst

Plutonens hundar ska minst en gång per dag visiteras för att tidigt upptäcka skador och sjukdomar. Vid kraftiga påfrestningar/hårt arbete genomförs visitation flera gånger per dygn.
Plutonchefen har det slutliga ansvaret att visitationen genomförs.

Du ska i egenskap av plutonchef alltid ha kunskap om dressyrstatusen på plutonens hundar. Vid behov ska du skapa förutsättningar att höja dressyrstatusen, anpassat till kommande uppgifter.

3.3.6 Förläggning

Plutonens hundar förläggs vid plutonen med sina förare. En så störningsfri miljö som möjligt ska eftersträvas så att hundens uthållighet hålls så hög som möjligt.

3.3.7 Hundsjukvård

Hundföraren genomför visitation, första hjälpen, daglig sjukvård och ordinerad medicinering, biträds om möjligt av kompaniets hundbefäl och sjukvårdspersonal.
Vid akut skada fastställs i första hand hundens allmäntillstånd. Vid behov sker transport till veterinär.

3.3.8 Hundföraren

Hundföraren ansvarar för hunden avseende:

- Utfodring,
- rastning,
- vård,
- daglig och särskild tillsyn,
- förläggning,
- behandling av enklare skador,
- transport,
- tilldelad hundmateriel,
- rapporter avseende fortlöpande hundens stridsvärde,
- för dressyrjournal.

I god tid före arbete avseende:

- Rastning,
- vattning,
- visitation,
- kontroll av utrustning,
- vid behov utföra motivationsövning.

Under arbete:

- Vid behov vattna hunden,
- vid behov utföra motivationsövning.

Efter arbete:

- Rasta,
- vattna,
- genomföra daglig tillsyn,
- kontrollera utrustningen,
- föra dressyrjournal,
- vila hunden.

3.3.9 Begrepp

Vindmarkering

Hunden vittrar med nosen högt upp. Vittring kan vara människor, spår, eller materiel hanterad av människor som följer vinden och träffar hundens nos. Vindmarkering är en direktmarkering vilket innebär att vi här och nu har något. I en bra vind kan vindmarkeringar erhållas på flera hundra meters håll. Det går dock inte identifiera vad det är förrän markeringen följts upp.

Bild 3:35. Vindmarkering. Luftburen vittring. Hunden strävar fram mot vittringskällan med hög nos.

Ljudmarkering

Hunden ”fryser till” och spetsar öronen. Hunden är tränad att ta ljudet från människa som rör sig i terrängen till fots eller smygande samt kläder som t.ex. skrapar mot ett träd. Hunden kan även tränas mot andra ljud människan orsakar som t.ex. vapenmekanismljud. Väder, vind och terräng styr hur långt hunden kan markera en ljudmarkering.

Bild 3:36. Ljudmarkering. Hunden stannar med stel kroppshållning, nacken höjs, huvudet riktad mot ljudkällan. Bild: Försvarsmakten.

Spårupptag

Vittring av människa/människor som går i en viss riktning.

Hunden sätter ner nosen mot backen och analyserar riktningen. Vissa hundar bestämmer riktning direkt och andra vill kontrollera båda hållen innan de bestämmer sig. När hunden bestämt sig har hundekipaget ett spår att följa.

Bild 3:37. Spår markering. Markburen vittring. Hunden fångar upp vittringen på marken med låg nos och följer markvittringen.

Att följa upp en markering (vind eller ljud)
När hunden får en markering kan plutonchefen ge order om att ”följa upp markeringen”. Detta innebär att gruppen rör sig mot ljud- eller vittringskällan i lämplig formering kopplat till hotbilden i syfte att lokalisera ljud- eller vittringskälla.

Att bibehålla en markering (vind eller ljud)
När hunden får en markering kan plutonchefen ge order om att ”bibehålla markeringen”. Detta innebär att gruppen kvarstannar på platsen för att hålla kvar markeringen. Alternativt hitta en bättre plats för hunden (kraftigare/tydligare markering) att jobba mot i syfte att skapa tid för plutonchefen att fatta beslut.

Att förfölja ett spår
När hunden får ett spår kan plutonchefen ge order om att ”förfölja”(förfölja upp till xx meter). Syftet med förföljning är att fastställa spårriktning, eventuellt lokalisera motståndaren.
Detta innebär att gruppen grupperar för förföljning. Stridsgrupperingsformerna kan variera beroenden på hotbild. Förföljningstempo bör ligga på 3min/100m inklusive SOLO. Under förföljningen rapporterar gruppen till plutonchefen så att denne kan markera spårets position kontinuerligt

på sitt stridsledningsoleat. Det är viktigt att plutonchefen vet exakt var patrullen är någonstans för att undvika vådabekämpning. Gruppen måste ha utsett någon som ansvarar för radio, någon som stegar och någon som kontroller kompassriktningen.

3.3.10 Åtgärder vid markering

Vid vind-, ljudmarkering samt spårupptag *ska* patrullen omedelbart grupperas för stillastående bevakning i markeringsriktningen. Plutonchef avgör om patrulleringen ska fortsätta eller följa upp markeringen. Vid markering utmärks platsen med exempelvis snitsel.
Exempel på gruppchef rapport till plutonchef:

Ropa upp –	Adam Qvintus, Adam Qvintus !
Plutonchef svarar: –	Adam Qvintus, kom.
Från vem: –	Från Gustav Adam;
Tid:	Tid 18:35
Var:	UPK 105 ri 6300 avstånd 150m, alt UPK 105, 6300, 150m.
Händelse:	Vind- (ljud)-markering, (ihållande/svag), /spårmarkering, Ri 1500`

Order från plutonchef;

1. Följ upp/förfölj markering/spår. Rapport var 100 m vid riktningsförändring, upphittade föremål, tydliga terrängskiftningar och stridskontakt.
2. Märk upp, fortsätt patrulleringen, om man vet att det är egen personal man har fått markering på.
3. Bibehåll markering, rapport om x minuter.

Meddelandet uppfattat (eller begär repetering vid oklarheter) – Gustaf Adam uppfattat, klart slut. Rapportering får inte bli ett berättande, då kan den bli svårtolkad för mottagaren och missförstånd kan lätt uppstå.

Bildförteckning

I den här handboken förekommer följande bilder med verkshöjd:

Fotografer/illustratörer anges med namn och organisatorisk tillhörighet. Alla bilder där FMV FSV GP anges är nyttjanderätten säkerställd genom samarbetsavtal.

Bild nr	Fotograf - illustratör	Notering bildavtal
Omslagsbild	Johan Sjödin/Hvtidningen	
Bild 1:1.		Rättigheter enligt ursprunglig utgivning.
Bild 1:2.		Rättigheter enligt ursprunglig utgivning
Bild 1:3.		Rättigheter enligt ursprunglig utgivning
Bild 1:4.		Rättigheter enligt ursprunglig utgivning
Bild 1:5.		Rättigheter enligt ursprunglig utgivning
Bild 1:6.	Anna-Karin Wetzig, FMV/FSV/ Grafisk produktion	
Bild 2:7.		Rättigheter enligt ursprunglig utgivning
Bild 2:8.		Rättigheter enligt ursprunglig utgivning
Bild 2:9.		Rättigheter enligt ursprunglig utgivning
Bild 3:10.	Anna-Karin Wetzig, FMV/FSV/ Grafisk produktion	
Bild 3:11.	Anna-Karin Wetzig, FMV/FSV/ Grafisk produktion	
Bild 3:12.	Anna-Karin Wetzig, FMV/FSV/ Grafisk produktion	
Bild 3:13.	Anna-Karin Wetzig, FMV/FSV/ Grafisk produktion	
Bild 3:14.	Anna-Karin Wetzig, FMV/FSV/ Grafisk produktion	
Bild 3:15.	Anna-Karin Wetzig, FMV/FSV/ Grafisk produktion	
Bild 3:16.	Anna-Karin Wetzig, FMV/FSV/ Grafisk produktion	
Bild 3:17.	Anna-Karin Wetzig, FMV/FSV/ Grafisk produktion	

Bild 3:18.	Anna-Karin Wetzig, FMV/FSV/ Grafisk produktion	
Bild 3:19.	Anna-Karin Wetzig, FMV/FSV/ Grafisk produktion	
Bild 3:20.	Anna-Karin Wetzig, FMV/FSV/ Grafisk produktion	
Bild 3:21.	Anna-Karin Wetzig, FMV/FSV/ Grafisk produktion	
Bild 3:22.		Rättigheter enligt ursprunglig utgivning
Bild 3:23.	Anna-Karin Wetzig, FMV/FSV/ Grafisk produktion	
Bild 3:24.	Anna-Karin Wetzig, FMV/FSV/ Grafisk produktion	
Bild 3:25.	Anna-Karin Wetzig, FMV/FSV/ Grafisk produktion	
Bild 3:26.	Anna-Karin Wetzig, FMV/FSV/ Grafisk produktion	
Bild 3:27.	Anna-Karin Wetzig, FMV/FSV/ Grafisk produktion	
Bild 3:28.	Anna-Karin Wetzig, FMV/FSV/ Grafisk produktion	
Bild 3:29.	Anna-Karin Wetzig, FMV/FSV/ Grafisk produktion	
Bild 3:30.	Anna-Karin Wetzig, FMV/FSV/ Grafisk produktion	
Bild 3:31.	Anna-Karin Wetzig, FMV/FSV/ Grafisk produktion	
Bild 3:32.	Anna-Karin Wetzig, FMV/FSV/ Grafisk produktion	
Bild 3:33.	Anna-Karin Wetzig, FMV/FSV/ Grafisk produktion	
Bild 3:34.	Anna-Karin Wetzig, FMV/FSV/ Grafisk produktion	
Bild 3:35.	Krister Bergkvist, Nimbus Communication AB	
Bild 3:36.		Rättigheter enligt ursprunglig utgivning
Bild 3:37.	Krister Bergkvist, Nimbus Communication AB	

Källförteckning

I den här utgåvan av handboken har följande källor använts:

HvR hvpluton 1996
InfR skgrupp 1991

Handbok Hemvärnspluton-grupp Del 1 Grunder beskriver grunderna för strid med mera vid hvpluton och grupp. Handboken består av tre delar.

Innehållet är i sak detsamma som i Förb R hvplut-grupp 2013.

FÖRSVARSMAKTEN

107 85 STOCKHOLM
www.forsvarsmakten.se

H HVPLUT-GRP 1
M7739-352074

